

Dir. 1710.2.2014

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA – 4112-002-01/2014

S/14/002

TEKST UJEDNOLICONY

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	S/14/002 - „Wybrane aspekty funkcjonowania spółek z udziałem Miasta Gliwice”
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	1. Maria Taliak, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 89028 z 22 stycznia 2014 r., 2. Mariusz Klimontowicz, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 89029 z 22 stycznia 2014 r. [Dowód: akta kontroli str. 1-4]
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Gliwicach ¹ , ul. Zwycięstwa 21, 44-100 Gliwice, REGON 000515767
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zygmunt Frankiewicz, Prezydent Miasta Gliwice ² [Dowód: akta kontroli str. 5-8]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości³ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie w latach 2011-2014⁴ (do dnia 16 maja⁵).

Pozytywnie oceniono przede wszystkim: opracowanie oraz wdrożenie zasad nadzoru właścicielskiego nad spółkami prawa handlowego z udziałem Miasta Gliwice - przyjętych zarządzeniem Prezydenta Miasta z 5 grudnia 2013 r.; korzystną i stabilną sytuację ekonomiczno-finansową 11 z 13 spółek z większościowym udziałem Miasta; właściwy nadzór, w większości badanych spraw, nad przestrzeganiem zasad wynagradzania oraz składania oświadczeń majątkowych osób zasiadających w organach spółek.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły w szczególności:

- akceptowania prowadzenia działalności przez Przedsiębiorstwo Remontów Ulic i Mostów SA w Gliwicach⁶, z naruszeniem art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁷ oraz art. 10 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej⁸, w związku z art. 6 ust. 1 usg, zgodnie z którym do zakresu działania gminy należą sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym;

- zamieszczenia w statucie PRUIM SA, będącego spółką z wyłącznym udziałem Miasta, postanowienia przewidującego pięcioletnią kadencję⁹ rady nadzorczej¹⁰, co było niezgodne z art. 10a ust. 3 ustawy o gospodarce komunalnej, stanowiącym, że kadencja członka RN w spółkach z większościowym udziałem jednostek samorządu terytorialnego¹¹ trwa trzy lata;
- jednoczesnego zasiadania w okresie od 10 czerwca 2009 r. do 21 grudnia 2012 r. Pierwszego Zastępcy Prezydenta Miasta w dwóch RN spółek z większościowym udziałem Miasta¹², co było niezgodne z art. 4 ust. 1, w zw. z art. 1 pkt 6 i art. 2 pkt 7, ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi¹³;

- niewywiązania się przez Pierwszego Zastępcę Prezydenta z obowiązku zgłoszenia do Rejestru Korzyści, prowadzonego przez Państwową Komisję Wyborczą, informacji o swoim

¹ Dalej zwany „Urzędem Miejskim” lub „Urzędem”.

² Dalej zwany „Prezydentem Miasta” lub „Prezydentem”. Miasto Gliwice dalej zwane także „Miastem”.

³ NIK stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Ponadto, działania i zdarzenia zaistniałe przed 2011 r., w przypadkach gdy miały one wpływ na funkcjonowanie jednostki w badanym okresie.

⁵ Dzień zakończenia czynności kontrolnych NIK w Urzędzie.

⁶ Zwane dalej „PRUIM SA” lub „PRUIM”.

⁷ Dz. U. z 2013 r., poz. 594 ze zm., dalej zwanej „ustawą o samorządzie gminnym” lub „usg”.

⁸ Dz. U. z 2011 r. Nr 45, poz. 236, dalej zwanej „ustawą o gospodarce komunalnej” lub „ugk”.

⁹ Zapis ten obowiązywał do 7 stycznia 2013 r., po czym został zmieniony.

¹⁰ Zwanej dalej także „RN”.

¹¹ Zwanych dalej także „pił”.

¹² Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Gliwicach, dalej zwanego „PWK” oraz Gliwickiego Klubu Sportowego „Piast” SA w Gliwicach, dalej zwanego „GKS Piast SA” lub „GKS Piast”.

¹³ Dz. U. z 2013 r., poz. 254 ze zm., dalej zwanej „ustawą kominiową”.

członkostwie w RN GKS Piast w terminie określonym w art. 12 ust. 6, w zw. z ust. 4 i 7 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne¹⁴. Dokonał on tego dopiero w maju 2011 r., tj. 1 rok i 10 miesięcy po upływie powyższego terminu;

- niepodjęcia do 6 czerwca 2012 r. przez Zgromadzenie Wspólników Agencji Rozwoju Lokalnego sp. z o.o. w Gliwicach¹⁵, będącej spółką z większościowym udziałem Miasta, uchwały w sprawie ustalenia wynagrodzenia miesięcznego prezesa zarządu ww. spółki. Uchwałę taką Zgromadzenie podjęło dopiero 6 czerwca 2012 r., z mocą obowiązującą od 1 lipca 2012 r., natomiast do 30 czerwca 2012 r. wynagrodzenie miesięczne prezesa ustalone było uchwałą RN, co było niezgodne z art. 6 ust. 2 ustawy kominowej;

- podjęcia w dniu 30 czerwca 2011 r. przez Zgromadzenie Wspólników Śląskiej Sieci Metropolitanej sp. z o.o.¹⁶ w Gliwicach, będącej spółką z wyłącznym udziałem Miasta, uchwały w sprawie podwyższenia wynagrodzenia prezesa zarządu spółki, która weszła w życie z dniem podjęcia, co było niezgodne z art. 29b ust. 2 ustawy kominowej, stanowiącym, że w 2011 r. indywidualne wynagrodzenie miesięczne osób wymienionych w art. 2 tej ustawy, w tym prezesa zarządu, przysługuje w wysokości ustalonej w 2010 r.

- nieujęcia w informacji z 5 października 2011 r., przedłożonej przez Prezydenta Rady Miejskiej w Gliwicach, stosownie do art. 24h ust. 12 usg, informacji o niezłożeniu przez jedną osobę oświadczenia majątkowego za 2010 r.¹⁷ oraz oświadczenia majątkowego w związku z odwołaniem tej osoby z zarządu spółki i rozwiązaniem z nią umowy, na mocy której była ona w spółce zatrudniona;

- udostępnienia w Biuletynie Informacji Publicznej¹⁸ Urzędu jednego z oświadczeń majątkowych po upływie ponad roku i dziewięciu miesięcy od dnia jego złożenia, co było niezgodne z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej¹⁹, w zw. z art. 24i ust. 3 usg, w myśl którego prawo do informacji publicznej obejmuje uprawnienie do niezwłocznego uzyskania informacji zawierającej aktualną wiedzę o sprawach publicznych;

Ponadto NIK sformułowała uwagi, które dotyczyły w szczególności:

- wyrażenia zgody przez Zgromadzenia²⁰ niektórych spółek z większościowym udziałem Miasta Gliwice²¹ na tworzenie lub przystępowanie do spółek bez uprzedniego, rzetelnego przeprowadzenia przez ww. spółki z udziałem Miasta analiz, pozwalających na zweryfikowanie ekonomicznej zasadności tych zamiarów, w tym uzasadniających proponowaną formę prawno-organizacyjną ich realizacji;

- dopuszczenia do zawarcia w umowach/statutach niektórych spółek z większościowym udziałem Miasta Gliwice²² zapisów przyzwalających na prowadzenie działalności z naruszeniem art. 9 ust. 2 usg oraz art. 10 ugk;

- niepodjęcia działań przez Zgromadzenie PRUIM, w sytuacji niewywiązania się przez RN PRUIM z określonego w art. 5 ust. 2 ustawy antykorupcyjnej obowiązku odwołania prezesa zarządu tej spółki i rozwiązania z nim umowy o pracę, w związku z jego jednoczesnym zasiadaniem w RN trzech spółek z udziałem PRUIM, w tym dwóch z wyłącznym udziałem tej spółki²³ oraz jednej z jej mniejszościowym udziałem²⁴. Jednoczesne zasiadanie prezesa w trzech RN ww. spółek było niezgodne z art. 4 pkt 1, w zw. z art. 2 pkt 6 i art. 6 ust. 1, ustawy antykorupcyjnej, jak również z art. 4 ust. 1, w zw. z art. 1 pkt 6 i 7 oraz art. 2 pkt 1 i 7, ustawy kominowej.

¹⁴ Dz. U. z 2006 r. Nr 216, poz. 1584 ze zm., dalej zwanej „ustawą antykorupcyjną”.

¹⁵ Od 1 stycznia 2014 r. jako „Górnoląska Agencja Przedsiębiorczości i Rozwoju sp. z o.o.”, dalej zwanej „ARLIGAPP sp. z o.o.” lub „ARLIGAPP”.

¹⁶ Dalej zwanej „SSM sp. z o.o.” lub „SSM”.

¹⁷ Termin na jego złożenie upłynął w dniu 30 kwietnia 2011 r.

¹⁸ Zwany dalej „BIP”.

¹⁹ Dz. U. z 2014 r., poz. 782, dalej zwanej „ustawą o dostępie do informacji publicznej”.

²⁰ Zgromadzenie Wspólników - w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (sp. z o.o.), zwane dalej także „Zgromadzeniem” lub Walne Zgromadzenie - w spółkach akcyjnych (SA), zwane dalej także (podobnie jak „Zgromadzeniem”.

²¹ Co dotyczy PRUIM, ARLIGAPP oraz Przedsiębiorstwa Składowania i Utylizacji Odpadów sp. z o.o. w Gliwicach, dalej zwanego „PSUO sp. z o.o.” lub „PSUO”.

²² Co dotyczy PRUIM SA, SSM sp. z o.o., PSUO sp. z o.o., Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej - Gliwice sp. z o.o., dalej zwanego „PEC sp. z o.o.” lub „PEC” oraz Śląskiego Centrum Logistyki SA w Gliwicach, dalej zwanego „SCL SA” lub „SCL”.

²³ Co dotyczy PRUIM-Mosły sp. z o.o., dalej zwanej „PRUIM-Mosły” i PRUIM-Beł sp. z o.o., dalej zwanej „PRUIM-Beł”.

²⁴ Co dotyczyło Silesia Asfalty sp. z o.o., dalej zwanej „Silesia Asfalty”.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja nadzoru właścicielskiego nad podległymi spółkami

1.1. Zgodnie z obowiązującym w okresie objętym kontrolą regulaminem organizacyjnym Urzędu²⁵, do Wydziału Nadzoru Właścicielskiego²⁶ należały m.in. zadania związane z nadzorem nad spółkami z udziałem kapitałowym Miasta, wśród których wymieniono: *normowanie stanów prawnych, prowadzenie okresowych analiz i ocen funkcjonowania podmiotów gospodarczych z udziałem Miasta, wykonywanie praw i obowiązków wspólnika w spółkach, prywatyzację spółek oraz pomoc publiczną. Do zadań powierzonych Pierwszemu Zastępcy Prezydenta Miasta²⁷ należało, m.in. prowadzenie w imieniu Prezydenta Miasta spraw Miasta w zakresie nadzoru właścicielskiego, co obejmowało prawo do wydawania zarządzeń i podejmowania wszelkich działań decyzyjnych, w tym zaciągania zobowiązań, koordynacji i nadzoru nad realizacją zadań Miasta w ww. zakresie²⁸. Pierwszy Zastępca Prezydenta upoważniony był także do składania samodzielnie oświadczeń woli w zakresie zarządu mieniem w imieniu Miasta²⁹. Stosownie do pełnomocnictw udzielonych aktami notarialnymi z 21 grudnia 2006 r. oraz z 24 maja 2012 r., Prezydent Miasta upoważnił swoich zastępców do: „zawijwania spółek, reprezentowania Gminy na zgromadzeniach wspólników bądź walnych zgromadzeniach spółek z udziałem Gminy, w tym podejmowania uchwał o zmianie umów spółek bądź statutów spółek, wykonywania uprawnień właścicielskich w stosunku do jednoosobowych spółek Gminy, składania oświadczeń woli w stosunku do jednoosobowych spółek Gminy, wnoszenia do spółek wkładów pieniężnych i niepieniężnych, w tym nieruchomości i prawa wieczystego użytkowania, obejmowania, nabywania i zbywania udziałów i akcji, poręczenia w imieniu Gminy za zobowiązania innych podmiotów prawa, w szczególności za zobowiązania jednoosobowych spółek Gminy, oraz do poddawania egzekucji w zakresie wykonania zobowiązań Gminy”, a także do „zawierania odpowiednich umów oraz do składania wszelkich oświadczeń i dokonywania wszelkich czynności, jakie w zakresie niniejszego pełnomocnictwa okażą się potrzebne, w szczególności do bliźszego określania przedmiotów i podmiotów czynności prawnych, ewentualnych cen, wynagrodzeń bądź innych należności wynikających z tych czynności prawnych oraz ustalania pozostałych warunków, a nadto do potwierdzenia uiszczenia należności”. Stosownie do pełnomocnictwa z 24 maja 2012 r., Prezydent upoważnił Naczelnika Wydziału NW do reprezentowania Gminy na zgromadzeniach spółek z udziałem Gminy, w tym podejmowania uchwał o zmianie umów bądź statutów spółek.*

[Dowód: akta kontroli str. 9-23, 46-57, 61, 64, 69, 74-76, 232, 1685-1730]

W okresie objętym kontrolą w Wydziale Nadzoru Właścicielskiego zatrudnionych było pięciu pracowników, z czego dwóch posiadało wykształcenie wyższe prawnicze (w tym Naczelnik), dwóch - wyższe ekonomiczne (jeden ponadto ukończył studia podyplomowe z zakresu rachunkowości) i jeden - wyższe z zakresu politologii (który ukończył ponadto studia podyplomowe z zakresu wyceny nieruchomości). W latach 2011-2014³⁰ dwóch pracowników Wydziału brako udział w szkoleniach (każdy w jednym³¹).

[Dowód: akta kontroli str. 120, 1685-1730]

1.2. W dniu 5 grudnia 2013 r. Prezydent Miasta wydał zarządzenie nr PM-5405/2013 w sprawie ustalenia zasad nadzoru właścicielskiego nad spółkami prawa handlowego z udziałem miasta Gliwice³². Określono tam, m.in. podział zadań i kompetencji w zakresie realizacji funkcji właścicielskich (pomiędzy Prezydentem i jego zastępcami, w szczególności

²⁵ Regulamin organizacyjny stanowiący załącznik do zarządzenia nr PM-1/06 Prezydenta Miasta Gliwice z 6 grudnia 2006 r., ze zm. oraz od 2 lipca 2012 r. - Regulamin organizacyjny stanowiący załącznik do zarządzenia nr PM-2/37/12 Prezydenta Miasta Gliwice z 29 czerwca 2012 r., ze zm.

²⁶ Dalej zwanego także „Wydziałem NW”.

²⁷ Z zajmującemu to stanowisko od 1 grudnia 2006 r.

²⁸ Stosownie do postanowień regulaminu organizacyjnego Urzędu.

²⁹ Obejmującego w szczególności nabywanie, zmianę oraz zbywanie prawa własności lub innych praw majątkowych.

³⁰ Do dnia 23 stycznia 2014 r., § dnia rozpoczęcia kontroli NIK.

³¹ Stosownie do informacji podanych przez Wydział Kadry, Szkoleń i Płac Urzędu. Jeden (Naczelnik) brał udział w szkoleniu dotyczącym kontroli zarządzanej w sektorze finansów publicznych, a drugi - w szkoleniu pt. „Nadzór właścicielski w spółkach z udziałem jednostek samorządu terytorialnego”.

³² Dalej zwane „zarządzeniem z 5 grudnia 2013 r.”. Zasady nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem miasta Gliwice, dalej zwane „Zasadami nadzoru właścicielskiego z 5 grudnia 2013 r.”, zostały zawarte w załączniku do ww. zarządzenia.

jego Pierwszym Zastępcą, Wydziałem NW oraz radami nadzorczymi i zarządami spółek z większościowym udziałem Miasta³⁷). Ustalono także, m.in. procedurę wyłaniania, zgłaszania i powoływania przedstawicieli Miasta do RN spółek z jego udziałem, zasady powoływania członków zarządów wspomnianych spółek oraz warunki, które osoby te powinny spełniać. Określono ponadto zasady dokonywania ocen członków organów (RN i zarządów) spółek oraz ich wynagradzania. W kolejnych załącznikach do zasad zamieszczono wzory i formularze poszczególnych dokumentów, w tym: miesięcznych sprawozdań o danych ekonomiczno-finansowych spółek, kwestionariusza osobowego kandydata na członka RN spółki z udziałem Miasta, kwestionariusza osobowego członka zarządu spółki z udziałem Miasta oraz postanowień Prezydenta o zgłoszeniu reprezentanta Miasta³⁸ do objęcia stanowiska w RN bądź w zarządzie spółki. Jak wskazano w przepisach końcowych zarządzenia, do spółek z mniejszościowym udziałem Miasta³⁹, jak również do spółek zależnych od spółek z większościowym udziałem Miasta, przedmiotowe zasady należało stosować odpowiednio. Wykonanie zarządzenia powierzono Naczelnikowi Wydziału NW, a nadzór nad jego wykonaniem - Pierwszemu Zastępcy Prezydenta⁴⁰.

[Dowód: akta kontroli str. 79-103]

Jak wyjaśnił Naczelnik Wydziału NW, Wydział ten podjął prace, których efektem było wydanie przez Prezydenta ww. zarządzenia z 5 grudnia 2013 r., widząc zasadność i potrzebę zebrania dotychczas stosowanych zasad i mechanizmów nadzoru właścicielskiego w jednolitą całość, tj. opracowania dokumentu, który w sposób kompleksowy określałby te zagadnienia. Odnosząc się do okresu wcześniejszego, tj. przed wprowadzeniem ww. zarządzenia, Naczelnik wyjaśnił, że realizowane przez Wydział zasady i mechanizmy nadzoru właścicielskiego wynikały z prawa powszechnie obowiązującego oraz wypracowanej przez Wydział praktyki. Jak podał, mechanizmy te funkcjonowały wówczas „w oparciu o wypracowaną z zarządami oraz radami nadzorczymi spółek praktykę współdziałania, opartą o dobrą wolę stron”.

[Dowód: akta kontroli str. 121, 130, 136, 453, 457, 516]

Zgodnie z zarządzeniem z 5 grudnia 2013 r. oraz stosownie do wyjaśnień Naczelnika Wydziału NW, na pojęcie nadzoru właścicielskiego sprawowanego nad spółkami z udziałem Miasta składała się suma działań odnoszących się do: „właściwego nadzoru właścicielskiego sprawowanego przez wyspecjalizowany i specjalnie umieszczonej w strukturze spółki organ, jakim jest rada nadzorcza”, nadzoru korporacyjnego (w zakresie spraw wynikających z przepisów prawa oraz postanowień wynikających z zarządzenia z 5 grudnia 2013 r.) oraz nadzór ekonomiczno-finansowy (monitorowanie sytuacji ekonomiczno-finansowej spółek z udziałem Miasta).

[Dowód: akta kontroli str. 80, 125-126]

W kontrolowanym okresie Wydział NW realizował swoje zadania w szczególności poprzez:

- Opracowywanie, udział w opracowywaniu lub opiniowanie uchwał Zgromadzeń⁴¹ i przekazywanie ich Prezydentowi⁴², a także kompletowanie pozostałej dokumentacji dotyczącej spółek, jej analizowanie i opiniowanie, w tym m.in.:

- dla spółek z udziałem Miasta (większościowym i mniejszościowym) - kompletowanie i analizowanie kserokopii otrzymywanych dokumentów Zgromadzeń i posiedzeń RN⁴³. Pismem z 8 kwietnia 2010 r. Naczelnik Wydziału NW zwrócił się do RN spółek z większościowym udziałem Miasta⁴⁴ o bieżące informowanie z odpowiednim

³⁷ W wystąpieniu pojęcie spółek z większościowym udziałem Miasta obejmuje również spółki z wyłącznym udziałem Miasta.

³⁸ Stosownie do art. 6 ust. 1 ustawy antykorupcyjnej.

³⁹ Z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z mniejszościowego charakteru udziału Miasta w spółce.

⁴⁰ W dniu 18 kwietnia 2014 r., § w trakcie kontroli NK, wydano zarządzenie w sprawie wprowadzenia zmian do ww. zasad nadzoru właścicielskiego, co przewidziano w dalszej części wystąpienia.

⁴¹ Łączna liczba uchwał zdjętych w latach 2011-2013 przez Zgromadzenia spółek z większościowym udziałem Miasta (13 spółek) wyniosła 683 (wg danych Wydziału NW). Liczba wszystkich przygotowywanych lub opiniowanych uchwał Zgromadzeń przekroczyła 800.

⁴² Jak wyraził Naczelnik Wydziału NW, część projektów uchwał było tworzonych w Wydziale i opiniowanych przez radę prawnego obsługującego Wydział, a pozostała część była tworzona przez spółki i przekazywana do Wydziału osiem dokonania konkretne merytorycznych i formalnych. W przypadku spółek z mniejszościowym udziałem Miasta opiniowanie uchwał i przekazywanie ich Prezydentowi.

⁴³ Łączna liczba uchwał zdjętych w latach 2011-2013 przez rady nadzorcze spółek z większościowym udziałem Miasta wyniosła 571 (wg danych Wydziału NW).

⁴⁴ Bez spółki Park Naukowo-Technologiczny „Technopark” sp. z o.o. (dalej zwanej „Technopark”), która była wówczas spółką z mniejszościowym udziałem Miasta (w latach 2011 do nadal jako spółka z większościowym udziałem Miasta).

wyprzedzeniem o planowanym posiedzeniu RN, w tym o porządku obrad, oraz o przesyłanie niezwłocznie po odbyciu posiedzenia kompletu materiałów, w tym protokołu z posiedzenia wraz z podjętymi uchwałami. Pismem z 30 stycznia 2013 r. zwrócił się o to повторно do ośmiu spółek⁴¹ (jak wyjaśnił, „w związku z nieregularnym przekazywaniem powyższych materiałów przez część spółek”);

- opiniowanie wniosków kierowanych przez zarządy i RN spółek do Zgromadzeń, sprawdzanie dokumentów niezbędnych do odbycia Zgromadzenia oraz przekazywanie kompletu dokumentów osobom reprezentującym na Zgromadzeniach Miasto.
- Kompletowanie tekstów umów spółek. Od spółek z większościowym udziałem Miasta wymagano co roku przysyłania do Wydziału NW aktualnych jednolitych tekstów umów spółek. Dotyczyło to również umów spółek zależnych od ww. spółek.
- Pozyskiwanie od spółek sprawozdań oraz analizowanie ich sytuacji:
  - uzyskiwanie od zarządów spółek z większościowym udziałem Miasta miesięcznych sprawozdań o sytuacji ekonomiczno-finansowej spółek (na formularzu opracowanym przez Wydział, obejmującym wybrane pozycje z bilansu i rachunku zysków i strat oraz dane na temat stanu zatrudnienia). Do początku 2013 r. spółki dostarczały ponadto miesięczne sprawozdania z działalności operacyjnej (zawierające m.in. dane dotyczące kosztów uzyskania przychodów, wydatków niestanowiących kosztów uzyskania przychodów, fluktuacji kadr oraz innych informacji istotnych dla spółki)⁴².
  - uzyskiwanie od spółek z większościowym udziałem Miasta, w związku z ich zatwierdzeniem przez Zgromadzenie, sprawozdań finansowych (wraz z opiniami i raportami z ich badania przez biegłych rewidentów⁴³) oraz dokonywanie, na podstawie danych tam zawartych, analizy wyników ekonomiczno-finansowych spółek;
  - analiza merytoryczna i formalna ocen RN z badania sprawozdania zarządu i sprawozdania finansowego, w porównaniu do przedstawionych przez zarządy spółek sprawozdań z ich działalności, celem przedstawienia Prezydentowi propozycji głosowań na Zgromadzeniu;
  - wyczerpania dotyczące pomocy publicznej odnoszące się do spółek z większościowym udziałem Miasta (dokonywane na etapie przygotowywania uchwały Rady Miejskiej lub zarządzenia Prezydenta w sprawie podwyższenia kapitału⁴⁴);
  - analizowanie innych spraw zleconych przez Prezydenta⁴⁵.
- Prowadzenie wykazów podstawowych informacji o spółkach z udziałem Miasta Gliwice oraz publikowanie ich w BIP Urzędu.
- Organizowanie corocznych spotkań Prezydenta Miasta z zarządami spółek z większościowym udziałem Miasta, na których swoje prezentacje przedstawiały spółki, jak również Naczelnik Wydziału NW. W tym celu Wydział zwracał się co roku do spółek o przesłanie danych, takich m.in. jak średnie wynagrodzenie (z zarządem, bez zarządu, z nagrodami, bez nagród), zatrudnienie, koszty ubezpieczenia majątku, koszty obsługi bankowej, czy wstępne wyniki finansowe.
- Udzielanie informacji na temat spółek i ich bieżącej sytuacji na żądanie Prezydenta lub jego zastępców, a także innych wydziałów Urzędu.
- W złożonych wyjaśnieniach Naczelnik Wydziału NW wskazał ponadto na „*utrzymywanie bieżącego i bezpośredniego kontaktu z członkami RN i zarządów celem uzyskiwania informacji o sytuacji w spółce*”.

[Dowód: akta kontroli str. 121-231]

⁴¹ W tym również do Technoperku.

⁴² Z początkiem 2013 r. z mechanizmu tego zrezygnowano, jak wyjaśnił Naczelnik Wydziału NW, z uwagi na „niewielkie korzyści z tego mechanizmu jak i dostarczanie tych danych wraz z formularzem miesięcznym” (o sytuacji ekonomiczno-finans.).

⁴³ Obowiązek badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta nie dotyczył w okresie objętym kontrolą jednej spółki, spośród 13 spółek z większościowym udziałem Miasta, § 55M, z uwagi na niespełnianie przez nią warunków określonych w art. 64 ustawy z dnia 29 września 2004 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 333 ze zm.). Pismem Zastępcy Prezydenta Miasta z 12 lutego 2013 r. zobowiązano jednak RN i prezosa tej spółki do złożenia badania sprawozdania finansowego za 2012 r. przez biegłego rewidenta.

⁴⁴ Zagadnienia dotyczące podwyższenia w latach 2011-2013 kapitałów spółek z większościowym udziałem Miasta przedstawiono w rozdziale III.3 niniejszego wystąpienia.

⁴⁵ Np. analiza kwartału przebiegu prac remontowych i modernizacyjnych w substancji mieszkaniowej Miasta realizowanych przez Zarząd Budynków Miejskich i Towarzystwo Budownictwa Mieszkaniowego sp. z o.o. (zwany dalej „ZBM i TBS”) oraz Zarząd Budynków Miejskich II Towarzystwo Budownictwa Mieszkaniowego sp. z o.o. (zwany dalej „ZBM II TBS”), analiza roczna dotycząca spraw sądowych kierowanych przez spółki celem odzyskania czynszów należnych Miastu.

Stosownie do Zasad nadzoru właścicielskiego z 5 grudnia 2013 r., w przypadku powzięcia informacji o jakichkolwiek nieprawidłowościach w zakresie czynności zarządu spółki, Wydział NW powinien niezwłocznie poinformować RN spółki, celem zajęcia przez nią stanowiska w sprawie, a także reagować na informacje członków RN spółki dotyczące nieprawidłowości w zakresie czynności zarządu spółki. W odpowiedzi na pytanie NIK dotyczące takich przypadków i działań podjętych w związku z nimi w latach 2011-2014 (do 27 stycznia), Naczelnik Wydziału NW przedłożył dokumentację dotyczącą działań podjętych wobec czterech spółek z udziałem Miasta, w tym:

- Technopark oraz GKS Piast - dotyczyło podejrzenia przywłaszczenia środków pieniężnych przez pracowników spółek. W obydwu przypadkach prezesi zarządów spółek, po ujawnieniu ww. nieprawidłowości, poinformowali o zaistniałej sytuacji RN spółki (odpowiednio w 2011 r. i w 2013 r.), w obydwu złożono zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. W przypadku GKS Piast, pismem z 20 grudnia 2013 r. Naczelnik Wydziału NW zwrócił się do prezesa zarządu spółki o przedstawienie informacji na temat podjętych oraz planowanych do realizacji działań, które pozwolą uniknąć wystąpienia podobnego zdarzenia w przyszłości. W odpowiedzi udzielonej 8 stycznia 2014 r. prezes poinformował, m.in. iż w spółce: rozdzielono funkcje głównego księgowego i kasjera; uchwałą zarządu powołano komórkę kontroli wewnętrznej, której powierzono przygotowanie regulaminu kontroli wewnętrznej oraz planu kontroli na najbliższy rok; rozpoczęto również prace nad przygotowaniem Instrukcji Obiegu Dokumentów oraz uaktualnieniem Zasad (Polityki) Rachunkowości.

[Dowód: akta kontroli str. 82, 122, 133, 1864-1882]

- PRUIM - dotyczyło zasiadania Prezesa Zarządu PRUIM w RN spółek z udziałem PRUIM, co przedstawiono w dalszej części wystąpienia.
- PWIK - dotyczyło m.in. prawidłowości prowadzonego przez spółkę postępowania przetargowego⁴⁵.

[Dowód: akta kontroli str. 306-326, 2023-2024]

Stosownie do Zasad nadzoru właścicielskiego z 5 grudnia 2013 r.: „Wydział NW zleca radom nadzorczym prowadzenie okresowych kontroli, np. z zakresu stosowania ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*⁴⁶, sposobu zatrudniania nowych pracowników i innych spraw będących w zainteresowaniu Prezydenta Miasta lub jego zastępców”. W odpowiedzi na pytanie NIK dotyczące takich kontroli, zleconych w latach 2011-2014 przez Wydział NW radom nadzorczym spółek⁴⁸, Naczelnik Wydziału przedłożył pismo z 2 sierpnia 2012 r. skierowane do rad nadzorczych spółek z większościami udziałem Miasta, w którym zwrócono się o: przeanalizowanie wynagrodzeń i świadczeń dodatkowych wypłacanych członkom zarządów spółek i ich spółek zależnych⁴⁹, przeprowadzenie kontroli stosowania przez ww. spółki przepisów Pzp, ze szczególnym uwzględnieniem zamówień z wolnej ręki, a także przeanalizowanie, czy zaciąganie zobowiązań finansowych przez zarządy odbywa się w zgodzie z postanowieniami umów spółek określającymi kompetencje poszczególnych organów. Stosownie do odpowiedzi udzielonych przez RN poszczególnych spółek, w pięciu spółkach stwierdzono nieprawidłowości lub uchybienia, z tego:

w obszarze zamówień publicznych - w trzech spółkach. W pierwszej z nich⁵⁰ stwierdzono nieprawidłowości polegające na niezyskiwaniu przez zarząd spółki zgód RN, wymaganych zgodnie z umową spółki (w przypadku prac, takich jak np. awaryjne naprawy sprzętu, które nie mogły zostać ujęte w planie remontów i modernizacji), a także wady w przygotowaniu postępowań przetargowych oraz w dokumentacjach przetargowych, niestanowiące jednak, jak podano, naruszenia przepisów prawa. W drugiej spółce⁵¹ RN zalecała zarządowi zweryfikowanie treści zarządzenia w sprawie udzielania zamówień pod względem jego zgodności z przepisami Pzp (w związku z upływem ponad trzech lat od dnia jego wydania) oraz przeprowadzenie audytu regulacji wewnętrznych i kontroli stosowania wewnętrznych

⁴⁵ Stosownie do udzielonej odpowiedzi na skargę, uznano ją za bezzasadną.

⁴⁶ Dz. U. z 2013 r., poz. 907 ze zm., dalej zwanej „Pzp”.

⁴⁷ Jednocześnie zwrócono się o przedłożenie poświadczającej to dokumentacji.

⁴⁸ W tym przepisów ustawy komorniczej, z uwzględnieniem „zamówienia” wynagrodzeń stosownie do art. 29b i 29c tej ustawy.

⁴⁹ PSiUD.

⁵⁰ PEC.

procedur w zakresie zamówień publicznych. W trzeciej spółce⁶⁷ RN uznala za konieczne przeprowadzenie audytu prawnego treści zawartych umów pod względem prawidłowości stosowania przepisów Pzp. W wykonaniu tego zalecenia, po zmianie obsługi prawnej spółki zobowiązano prawnika do stałego nadzoru nad zawieranymi umowami. Ponadto, zalecono opracowanie i wprowadzenie w spółce regulaminu zamówień publicznych. Jak poinformowała Przewodnicząca RN GCM (w marcu 2014 r., tj. w trakcie kontroli NIK), w czerwcu 2013 r. opracowano w spółce regulamin zamówień publicznych, który wprowadzono w życie zarządzeniem z 27 lutego 2014 r. Wskazując, dlaczego w GCM regulamin udzielania zamówień publicznych opracowano dopiero w czerwcu 2013 r. oraz dlaczego wprowadzono go dopiero zarządzeniem wewnętrznym z lutego 2014 r., pomimo zalecenia RN w tej sprawie z 27 września 2012 r., Prezes Zarządu GCM wyjaśnił⁶⁸ m.in., że niezwłocznie po objęciu stanowiska (powołanie 17 października 2012 r.) polecił radcy prawnemu w porozumieniu ze stosownymi komórkami organizacyjnymi spółki podjęcie prac nad przygotowaniem brakujących regulaminów wewnętrznych, m.in. nad wspomnianym regulaminem udzielania zamówień publicznych, jednak ze względu na uwagi wniesione do opracowanego w czerwcu 2013 r. projektu oraz nowelizację Pzp, prace się przedłużyły. W przypadku czterech⁶⁹, na 13 spółek z udziałem Miasta, poinformowano, że spółki te nie miały obowiązku stosowania przepisów Pzp (w dwóch przypadkach przedłożono opinie prawne w tej sprawie⁷⁰, a w jednym powołano się na treść takiej opinii⁷¹).

- w obszarze wynagrodzeń osób wchodzących w skład organów spółek - w dwóch spółkach (w jednym przypadku przez siedem miesięcy wypłacono wynagrodzenia w nadmiernej wysokości⁷², a w drugim przypadku, jak podano, wynagrodzenia prezesa spółki zostały zanżone⁷³).

[Dowód: akta kontroli str. 82, 122, 133, 149, 234-305, 890-901]

Ponadto, pismem Zastępcy Prezydenta z 12 sierpnia 2011 r. zwrócono się do zarządów spółek z większościowym udziałem Miasta o skontrolowanie wysokości wynagrodzeń osób wchodzących w skład organów spółek⁷⁴.

[Dowód: akta kontroli str. 147-148]

Spółki z większościowym udziałem Miasta zamieszczały w Miejskim Serwisie Informacyjnym (MSI) ogłoszenia o zamówieniach oraz o naborach na stanowiska. Jak wyjaśnił Naczelnik Wydziału NW, wynikało to z wypracowanej pomiędzy Wydziałem a spółkami praktyki oraz kierowanych do spółek pism (m.in. pismem z 17 marca 2003 r. Zastępca Prezydenta Miasta zwrócił się do prezesów zarządów poszczególnych spółek, zobowiązując ich do zamieszczania w MSI wszystkich ogłoszeń przetargowych o wartości przedmiotu zamówienia powyżej 3.000 euro, ponownie pismem z 15 maja 2008 r. - o zamieszczanie tam ogłoszeń dotyczących zamówień powyżej równowartości 14.000 euro). Ogłoszenia te obejmowały ogólne informacje o zamówieniu (wraz z informacją, że pełna treść ogłoszenia dostępna jest na stronie internetowej danej spółki). W latach 2011-2013 spółki zamieściły w MSI łącznie 418 ogłoszeń o zamówieniach. Najwięcej ogłoszeń zamieściły spółki: PEC (148), PWIK (94), ZBM I TBS (75), ZBM II TBS (59) oraz PKM⁷⁵ (35). Pozostałe spółki zamieściły pojedyncze ogłoszenia: SCL (4), PSIJO (2) oraz ARL (1). Natomiast żadnych ogłoszeń w MSI w latach 2011-2013 nie zamieściły spółki: PRUIM, ŚSM, Technopark, GKS Piast oraz GCM⁷⁶.

[Dowód: akta kontroli str. 134, 139-140]

W odniesieniu do spółek zależnych od spółek z większościowym udziałem Miasta, Wydział NW realizował czynności polegające w szczególności na:

⁶⁷ Gliwickie Centrum Medyczne sp. z o.o., dalej zwane „GCM”.

⁶⁸ Informacje na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f w zw. z art. 40 ust. 7 ustawy o Najwyższym Izbie Kontroli (Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.), zwanej dalej ustawą „o NIK”.

⁶⁹ PRUIM, ARLGAPR, Technopark, ŚCL.

⁷⁰ Co dotyczyło ARLGAPR i Technoparku.

⁷¹ Co dotyczyło ŚCL.

⁷² W tym samym roku zostało to jednak skorygowane (dokonano poleceń i zwrotów kwot wypłaconych w nadmiernej wysokości). Szerzej w rozdziale III.5 niniejszego wystąpienia.

⁷³ Szerzej w rozdziale III.5 niniejszego wystąpienia.

⁷⁴ J.w. - szerzej w rozdziale III.5 niniejszego wystąpienia. W pozostałych przypadkach poinformowano, że wynagrodzenia nie przekraczają limitów wynikających z ustawy korninowej.

⁷⁵ Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej sp. z o.o. w Gliwicach, zwane dalej „PKM sp. z o.o.” lub „PKM”.

⁷⁶ Na podstawie informacji podanych przez Wydział NW w konsultacji z Rzecznikiem Prasowym (Wydziałem Kultury i Promocji Miasta), redagującym MSI.

- opiniowaniu zamiaru utworzenia takich spółek;
  - pozyskiwaniu od ww. spółek kserokopii umów spółek zależnych;
  - opiniowaniu sprawozdań finansowych grupy kapitałowej (co dotyczyło spółek: PRUIM i jego spółek zależnych oraz PSIJO i jego spółki zależnej);
  - ponadto, na corocznych spotkaniach Prezydenta z zarządami spółek z udziałem Miasta, spółki te informowały również o działalności spółek zależnych.
- Od 5 grudnia 2013 r., w związku z przyjęciem zarządzenia w sprawie ustalenia zasad nadzoru właścicielskiego, RN zobowiązano do przekazywania do Wydziału NW, na koniec każdego kwartalu, informacji na temat spółek zależnych od spółek z większościowym udziałem Miasta, w tym dotyczących ich wyników finansowych i działalności. Zarządy ww. spółek zobowiązano do przygotowywania i przedkładania Wydziałowi NW kwartalnie i corocznie syntetycznej analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej podmiotów, w których spółki te posiadają udziały lub akcje, wykazywane w aktywach jako inwestycje długoterminowe, wraz z uzasadnieniem zaangażowania kapitałowego w tych podmiotach. Jak wyjaśnił Naczelnik Wydziału NW, Wydział nie gromadził dokumentacji organów spółek zależnych, w tym ich uchwał.

[Dowód: akta kontroli str. 84,135-136]

Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta wyjaśnił, że spółki, w których spółki z udziałem Miasta posiadały udziały lub akcje, „formalnie” nie podlegały „nadzorowi” sprawowanemu przez Wydział NW, gdyż Miasto „nie ma możliwości władczego oddziaływania i wywierania wpływu na działania tych spółek”, a Wydział NW „nie ma możliwości nadzorować, kontrolować czy wprowadzać korekty w działaniu zarządów spółek zależnych”. Jednocześnie wyjaśnił, że informacje na ich temat, w tym o ich przychodach, kosztach, wyniku finansowym, o nakładach na środki trwałe, przekazywane były na Zgromadzeniach spółek miejskich przez przedstawiciela tych spółek w RN w spółce zależnej (do rad tych zgłaszani byli kandydaci przez przedstawicieli spółek z udziałem Miasta).

[Dowód: akta kontroli str. 84, 135-136, 1838-1839]

1.3. W latach 2011-2014 (do dnia 23 stycznia⁶²) Wydział Kontroli i Audytu Wewnętrznego Urzędu nie przeprowadzał audytów ani kontroli w zakresie spraw stanowiących przedmiot niniejszej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 119]

1.4. W ww. okresie do Rady Miejskiej wpłynęły dwie petycje mieszkańców dotyczące spółek z udziałem Miasta: z 10 grudnia 2012 r. (m.in. w sprawie ukonstytuowania RN w gliwickich spółkach, w szczególności w PRUIM i spółkach z udziałem tej spółki oraz w GKS Piast, a także m.in. zasadności utworzenia spółek zależnych od PRUIM i wynagrodzeń osób wchodzących w skład organów tych spółek) oraz z 4 kwietnia 2013 r. (w sprawie sytuacji w GCM⁶³). Obydwie zostały przekazane do właściwych komisji RM (odpowiednio do Komisji Rewizyjnej i do Komisji Zdrowia).

W czerwcu 2013 r. Komisja Rewizyjna postanowiła zawiesić prowadzone przez siebie postępowanie wyjaśniające dotyczące ww. petycji z 10 grudnia 2012 r., „w związku z rozpatrywaniem sprawy przez Wojewodę Śląskiego, do momentu uzyskania rozstrzygającej odpowiedzi od Wojewody”. W październiku 2013 r. Przewodniczący Komisji Rewizyjnej zarekomendował Komisji przeprowadzenie kontroli pt. „Kontrola w Wydziale Nadzoru Właścicielskiego w zakresie realizacji uprawnień organu założycielskiego wobec spółek prawa handlowego z udziałem gminy Gliwice”, jednakże w wyniku głosowania Komisja propozycję tę odrzuciła⁶⁴. W dniu 23 października 2013 r. Komisja zapoznana się z treścią opinii prawnej sporządzonej przez radcę prawnego, prowadzącego obsługę prawną Urzędu Miejskiego i RM (opinia z 23 lipca 2013 r., wraz z opinią korygującą i uzupełniającą z 28 listopada 2013 r.⁶⁵). W dniu 25 listopada 2013 r. Komisja Rewizyjna odbyła posiedzenie, w którym, na zaproszenie Komisji, wzięli udział Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta oraz Naczelnik Wydziału NW. Na posiedzeniu omawiano kwestie dotyczące funkcjonowania nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Miasta.

⁶² Dzień rozpoczęcia kontroli NIK w Urzędzie.

⁶³ Dotyczyło to, m.in. załączenia szpitala, wyposażenia w sprzęt i warunków obowiązyującego kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia.

⁶⁴ Zgodnie z informacjami przekazanymi kontrolerom NIK przez Przewodniczącą Rady Miejskiej.

⁶⁵ Na temat tych opinii także w dalszej części niniejszego wystąpienia (w rozdziale III 4).

Komisja zapoznana się m.in. z postanowieniem sądu rejestrowego z 30 października 2013 r. o umorzeniu postępowania (dotyczy składu RN GKS Piast) oraz postanowieniem prokuratora z 27 września 2013 r. o odmowie wszczęcia śledztwa (dotyczy składu RN spółek z udziałem spółki PRUIM)⁶⁵. Zagadnieniami dotyczącymi spółek z udziałem Miasta Komisja Rewizyjna zajmowała się też m.in. na posiedzeniach 29 listopada i 2 grudnia 2013 r. Ponadto, pismem Zastępcy Prezydenta z 19 grudnia 2013 r. przekazano Przewodniczącemu Komisji Rewizyjnej wniosek o udostępnienie informacji publicznej dotyczącej spraw reprezentacji Miasta w RN spółek z jego udziałem (z sierpnia 2013 r.) i odpowiedź udzieloną na ten wniosek przez Wydział NW (z 13 sierpnia 2013 r.)⁶⁷. W powyższym okresie tematem funkcjonowania spółek z udziałem Miasta zajmowały się także pozostałe komisje RM, w tym: Komisja Edukacji, Kultury i Sportu oraz Komisja Budżetu i Finansów - działalnością GKS Piast (uzyskując w tym zakresie pisemne wyjaśnienia od Pierwszego Z-cy Prezydenta Miasta z 31 lipca 2013 r.) oraz Komisja Statutowa - zagadnieniem dotyczącym zgłaszania przez Miasto kandydatów do organów Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej SA⁶⁸ (uzyskując w tej sprawie opinię prawną z 25 maja 2012 r.).

[Dowód: akta kontroli str. 334-424, 1965-1965]

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Tworzenie i przystępowanie do spółek przez Gminę oraz przez spółki z udziałem Gminy

Opis stanu faktycznego

2.1. W okresie od początku 2011 r. do czasu zakończenia kontroli, Miasto Gliwice oraz spółki z jego udziałem, były zaangażowane w działalność łącznie 37 spółek prawa handlowego⁶⁹. Według stanu na 12 maja 2014 r. łączna wartość zaangażowania Miasta Gliwice oraz spółek z jego udziałem w spółki prawa handlowego wynosiła 664 762 463 zł, w tym: wartość udziałów i akcji Miasta Gliwice w 19 spółkach prawa handlowego z jego udziałem większościowym i mniejszościowym wynosiła 649 349 539 zł, natomiast wartość zaangażowania kapitałowego spółek z udziałem większościowym Miasta w 16 spółkach prawa handlowego wynosiła 15 412 924 zł. Według stanu na ten sam dzień, Miasto Gliwice posiadało udziały większościowe o łącznej wartości 640 636 580 zł w 13 spółkach prawa handlowego. Na wartość ww. udziałów składały się: udziały w 10 spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością o wartości 581 950 475 zł oraz akcje w trzech spółkach akcyjnych o wartości 58 686 105 zł. Udział miasta w kapitałach sześciu spółek wynosił 100%, natomiast jego udział w siedmiu pozostałych wahał się od 57,8 % do 99,8%. Wartość udziałów Miasta Gliwice w kapitałach dwóch spółek, tj. w PWIK oraz GAPR, wynosiła łącznie 359 928 125 zł (odpowiednio: 200 311 500 zł i 159 616 625 zł), co stanowiło 56,2% łącznej wartości akcji i udziałów Miasta Gliwice w spółkach prawa handlowego z jego większościowym udziałem.

[Dowód: akta kontroli, str. 2225 -2226, 2240-2246, 2251-2252]

2.2. Uczestnictwo miasta Gliwice w spółkach z udziałem większościowym miało źródło w różnorodnych przyczynach faktycznych i prawnych. I tak⁷⁰:

- PEC i PWIK powstały w wyniku przekształcenia przedsiębiorstw państwowych w trybie przewidzianym w art. 5 ustawy z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych⁷¹. W spółce PEC utworzonej w 1995 r. Miasto Gliwice posiadało 100%

⁶⁵ Szerzej w dalszej części niniejszego wystąpienia (w rozdziale II.4.)

⁶⁶ Szerzej w dalszej części niniejszego wystąpienia (w rozdziale II.4.)

⁶⁷ Dalej zwane „KSSE SA” lub „KSSE”

⁶⁸ W okresie tym nastąpiły następujące zmiany w liczbie spółek: spółka Akcelerator „Techsaf” sp. z o.o. z 50,01% udziałem Technopark została zlikwidowana i wykreślona z KRS 13 lipca 2011 r., spółka PRUM-Bel sp. z o.o. (spółka przejmowana) została na podstawie art. 492 § 1 Ksh połączona ze spółką PRUM-Mosty sp. z o.o. (spółką przejmującą). Ponadto ARL w wyniku nabycia akcji GAPR SA, a następnie przejęcia jej zorganizowanej części, stała się udziałowcem spółki Premium Composites sp. z o.o. w Czechowicach-Dziedzicach, Górnośląskiej Agencji Promocji Przedsiębiorczości SA w Rybniku, Śląskim Centrum Naukowo-Technologicznym Przemysłu Lotniczego sp. z o.o. w Czechowicach-Dziedzicach, Agencji Rozwoju Lokalnego SA w Sosnowcu. Ponadto ARL, nabyła ww. okresie od Agencji Rozwoju Przemysłu w Warszawie oraz w drodze darowizny od spółek grupy TAURON akcje Agencji Rozwoju Lokalnego SA w Jaworznie oraz nabyła od ARP SA akcje Agencji Rozwoju Regionalnego SA w Białym Biąle.

⁶⁹ Podana liczba i wartość udziałów Miasta Gliwice wg stanu na maj 2014 r.

⁷⁰ Dz. Nr 51, poz. 298 ze zm.

udziałów przy wysokości kapitału zakładowego 42 846 500 zł, natomiast w spółce PWiK, utworzonej w 1997 r., posiadało 91,93% udziałów o wartości 200 311 500 zł;

- **ZBM I TBS i ZBM II TBS** powstały w wyniku przekształcenia zakładów budżetowych - Zarządów Budynków Miejskich w Gliwicach w spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Obie spółki zostały utworzone w 1999 r. W każdej z ww. spółek Miasto posiadało 100%, natomiast ich kapitały zakładowe wynosiły odpowiednio: 46 701 000 zł oraz 40 792 000 zł;

- **PSUIO** utworzone w 2003 r., powstało w wyniku likwidacji zakładu budżetowego Gminy Gliwice Wysypisko komunalne z siedzibą w Gliwicach oraz zawiązania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, poprzez wniesienie na pokrycie udziałów w kapitale zakładowym spółki wkładu w postaci mienia zakładu budżetowego pozostałego po likwidacji tego zakładu. W spółce Miasto posiadało 100% udziałów, a jej kapitał zakładowy wynosił 23 924 000 zł;

- **PRUIM** powstało w 2000 r. w wyniku likwidacji jednostki budżetowej Gminy Gliwice Miejskiego Zarządu Ulic i Mostów i utworzenia w jej miejsce jednoosobowej spółki, początkowo z ograniczoną odpowiedzialnością, następnie akcyjnej (2008 r.). W spółce tej Miasto posiadało 100% akcji, a wysokość kapitału zakładowego wynosiła 21 475 005 zł;

- **PKM** powstało w 1997 r. w wyniku przekształcenia przedsiębiorstwa komunalnego w spółkę prawa handlowego, do którego Miasto Głównie wniosło swoje udziały. Miasto w spółce posiadało 89,01% udziałów o wartości 38 020 500 zł;

- **GAPR** (dawna Agencja Rozwoju Regionalnego sp. z o.o., Agencja Rozwoju Lokalnego sp. z o.o.) powstała na bazie zlikwidowanej Gliwickiej Agencji Inicjatyw Gospodarczych i Międzygminnego Ośrodka Doradztwa i Orientacji Zawodowej, została powołana w 1998 r. do realizacji celów określonych w *Kontrakcie regionalnym dla województwa katowickiego*. Miasto w kapitale zakładowym spółki posiadało 80,11% udziałów o wartości 159 616 626 zł;

- **GCM** (dawniej Szpital Miejski sp. z o.o.) powstało w 2005 r. po rozpoczęciu procedury likwidacji samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej Szpitala nr 1 w Gliwicach. Wartość 99,84 % udziałów Miasta w kapitale zakładowym spółki wynosiło 16 004 350 zł;

- **GKS Piast** powstał w 2009 r. w celu spełnienia przez klub wymogów licencyjnych dotyczących prowadzenia drużyny piłkarskiej w najwyższej lidze krajowych rozgrywek piłki nożnej, organizowanej przez Polski Związek Piłki Nożnej oraz spółkę Ekstraklasa SA. Miasto w kapitale zakładowym spółki posiadało 66,68% akcji o wartości 6 255 000 zł;

- **ŚCL** powstało 1989 r. przez przystąpienie Miejskiej Rady Narodowej w Gliwicach jako jednego z założycieli do spółki o nazwie "Wolny Obszar Celny Gliwice-Kędzierzno-Koźle" (obecnie pod firmą - ŚCL), tj. spółki z udziałem założycieli z terenu dawnego woj. katowickiego i opolskiego. Miasto posiadało 77,74% akcji o wartości 30 956 100 zł;

- **SSM** została utworzona w celu realizacji zadania związanego z „prowadzeniem działań zmierzających do utworzenia i rozwoju Miejskiej Sieci Szerokopasmowej w Gliwicach w tym podejmowania czynności zmierzających do pozyskania środków finansowych dla jej utworzenia oraz zarządzania i administrowania siecią”²². Kapitał zakładowy spółki wynosił 8 500 000 zł w którym Miasto Gliwice posiadało 100% udziałów;

- **Technopark** został utworzony przez miasto Gliwice, Politechnikę Śląską oraz Katowicką Specjalną Strefę Ekonomiczną SA. Głównym celem jej działalności miało być „tworzenie i promocja innowacyjnych oraz nowoczesnych firm technologicznych, a także transfer innowacyjnych technologii z Politechniki Śląskiej i jednostek badawczo-rozwojowych do sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Miasto Gliwice w kapitale zakładowym posiadało 57,83% udziałów o wartości 5 216 000 zł.

[Dowód: akta kontroli, str. 2240-2246, 2251-2252, 2357-2366, 2967-2968, 3264-3265, 2795-2796, 2712, 2887-2888, 2589-2590, 2330-2332, 3123-3124, 3169-3176, 3216, 3344-3346, 3402]

Zgodnie z wyjaśnieniami Prezydenta Miasta, uchwały Rady Miasta dotyczące przystąpienia bądź powoływania 13 spółek prawa handlowego z większościowym udziałem miasta Gliwice, były przesyłane do kontroli pod względem formalnoprawnym do Wydziału Nadzoru Prawnego Urzędu Wojewódzkiego. W ramach wykonywanych czynności nadzorczych Wojewoda nie wnosil uwag do przesłanych uchwał.

[Dowód: akta kontroli, str. 996-998]

²² Koncepcje budowy szerokopasmowej sieci radiowo-satelitowej związane były z wygranymi przez Miasto Gliwice przetargu na realizację częstotliwości z zakresu 3600-3800 MHz na obszarze przetargowym 24.2 (obejmującym środkową część województwa śląskiego), zorganizowanego przez Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

2.3. Miasto Gliwice posiadało także udziały/akcje mniejszościowe w sześciu spółkach prawa handlowego (tj. w pięciu spółkach akcyjnych oraz w jednej spółce z ograniczoną odpowiedzialnością) o łącznej wartości 8 712 959 zł.

Uczestnictwem Miasta Gliwice w ww. spółkach było zróżnicowane co do genetyzy:

- **Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna SA** została powołana rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 1996 r. w sprawie ustanowienia katowickiej specjalnej strefy ekonomicznej⁷³ na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych⁷⁴, w celu wsparcia i przyspieszenia procesów restrukturyzacyjnych oraz stworzenia nowych miejsc pracy w regionie. Miasto Gliwice stało się akcjonariuszem KSSE „z uwagi na utworzenie na terenie Gliwic jednej z podstref ww. spółki”. Miasto posiadało 9,97% udziałów o wartości 915 000 zł;

- **Walcownia Metali Nieżelaznych „Ląbędy” SA**⁷⁵ - Miasto Gliwice w 2002 r. stało się współniemnikiem spółki w 2002 r., w wyniku umorzenia na mocy ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa⁷⁶ zaległości podatkowych spółki w zamian za przyznanie miastu akcji. Miasto posiadało w kapitale zakładowym spółki 1,44% udziałów o wartości 708 800 zł;

- **Tramwaje Śląskie SA**⁷⁷ - Miasto Gliwice weszło w posiadanie akcji spółki Tramwaje od 30 maja 2007 r. w wyniku przekazania Komunikacyjnemu Związkowi Komunalnemu Górnos Śląskiego Okręgu Przemysłowego (KZK GOP) akcji spółki należących wcześniej do Skarbu Państwa, które zostały następnie przekazane gminom woj. śląskiego. Miasto w kapitale zakładowym spółki posiadało 3,68% udziałów o wartości 4 370 000 zł;

- **Huta Gliwice SA**⁷⁸ w upadłości - akcje Huty Miasto Gliwice uzyskało na podstawie zbycia w 1998 r. akcji przez Skarb Państwa na podstawie umowy bankowej zawartej pomiędzy Huta reprezentowaną przez Skarb Państwa, a wierzycielami. Spółka od 2001 r. jest w upadłości. W kapitale zakładowym spółki Miasto posiada 1,23% udziałów o wartości 5 659 zł;

- **Agencja Rynku Hurtowego Produktów Rolnych „Agrorynek” SA**⁷⁹ w likwidacji - Miasto Gliwice objęło akcje ARHPR w likwidacji, tj. w podmiocie powstałym w 1996 r. w celu realizacji *Kontraktu regionalnego dla województwa śląskiego*. W kapitale spółki Miasto posiadało 15,21% udziałów o wartości 100 000 zł;

- **Remondis Gliwice sp. z o.o.**⁸⁰ - powstanie spółki było związane z procesem prywatyzacji Przedsiębiorstwa Usług Sanitarnych sp. z o.o. w Gliwicach przez zbycie udziałów w tym przedsiębiorstwie. Zgodnie z treścią uchwały Rady Miejskiej z 28 maja 1998 r. przedmiotem działalności ww. spółki miało być „zaspakajanie potrzeb ludności w zakresie inżynierii sanitarno-komunalnej, a w szczególności: *wywóz nieczystości płynnych, wywóz śmieci, usługi sanitarne i pokrewne (EKD-90000)*”. Do rękawa zgłosiło się sześć firm, z których w toku postępowania wyłoniono firmę Rethmann Recykling. Od 2005 r. spółka występowała pod firmą Remondis Gliwice sp. z o.o. W spółce miasto Gliwice posiadało 20,04% udziałów, a wartość posiadanych udziałów wynosiła 2 613 500 zł.

[Dowód: akta kontroli, str.445-467, 2253-2254,2205]

Utrzymywanie przez Miasto Gliwice udziałów/akcji w ww. sześciu spółkach z jego udziałem mniejszościowym Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta wyjaśnił w sposób następujący:

- **KSSE „Miasto Gliwice stało się akcjonariuszem KSSE SA z uwagi na utworzenie w naszym mieście jednej z podstref ekonomicznych KSSE. Katowicka Strefa Ekonomiczna od lat jest liderem wśród polskich specjalnych stref ekonomicznych. Dotychczas pozyskała ponad 200 firm, które zrealizowały lub są w trakcie realizacji swoich inwestycji. Przedsiębiorstwa te zainwestowały już ponad 20 mld złotych oraz utworzyły ponad 50 000**

⁷³ Dz. U. z 1996 r. Nr 88 poz.397 ze zm.

⁷⁴ Dz. U. z 1994 r. Nr 123, poz.600 ze zm. Zgodnie z art. 3 ustawy, strefa mogła być ustanowiona w celu przyspieszenia rozwoju gospodarczego części terytorium kraju, w szczególności przez: rozwój określonych dziedzin działalności gospodarczej; rozwój nowych rozwiązań technicznych i technologicznych oraz ich wykorzystanie w gospodarce narodowej; rozwój eksportu; zwiększenie konkurencyjności wytworzonych wyrobów i świadczonych usług; zagospodarowanie latniejącego majątku przemysłowego i infrastruktury gospodarczej; tworzenie nowych miejsc pracy; zagospodarowanie niewykorzystanych zasobów naturalnych z zachowaniem zasad równowagi ekologicznej.

⁷⁵ Zwana dalej „WMN”

⁷⁶ Dz.U. z 2012 r., poz. 749 ze zm.

⁷⁷ Zwana dalej „Tramwaje”.

⁷⁸ Zwana dalej „Huta”.

⁷⁹ Zwana dalej „ARHPR”.

⁸⁰ Zwana dalej „Remondis”.

nowych miejsc pracy. Największa inwestycja w KSSE to fabryka samochodów OPEL koncernu General Motors usytuowana w naszym mieście. Miasto Gliwice, na którego terenie położona jest jedna z czterech podstref jest żywo zainteresowane dalszą działalnością podstrefy gliwickiej w naszym mieście nie planuje sprzedaży swoich udziałów.”

- **WMN.** „Miasto Gliwice od kiedy stało się wspólnikiem, a później akcjonariuszem Walcowni zabiega o wykup swoich udziałów/akcji przez większościowego właściciela, czyli KGHM. Niestety nasze starania nie przyniosły na tą chwilę żadnych rezultatów z uwagi na brak zainteresowania nabycia naszych akcji przez KGHM, a także z uwagi na nienajlepszy wynik finansowy nie ma możliwości przeprowadzenia procedury umorzenia akcji.”

- **Tramwaje.** „Miasto Gliwice nie zamierza w najbliższym czasie sprzedawać swoich akcji z uwagi, iż taki ruch może wywołać duże zamieszanie w strukturze samej spółki, np. konieczność udostępnienia akcji pracowniczych itp.”

- **Huta.** „Wydział NA w 2000 r. zwrócił się do potencjalnie zainteresowanych akcjonariuszy z ofertą nabycia posiadanych akcji. Na rozestane oferty, uzyskał jedną pozytywną od firmy Towarzystwo Gospodarcze „Alpin” Sp. z o.o. w Katowicach. Jednak z uwagi na to, iż potencjalny nabywca zaproponowała nie wystarczającą cenę – zamierzała zapłacić 1 zł za każdą akcję, Zarząd Miasta zdecydował się nie przyjmować oferty. Od 2001 r. spółka jest w upadłości. Nie ma podmiotów zainteresowanych przejęciem spółki.”

- **ARHPR.** „Spółka nie posiada żadnego majątku, a także nie posiada niezbędnych kwot do przeprowadzenia likwidacji. Stan ten utrzymuje się od 2001 r. Spółka nie posiada także statutowych organów. Nie ma podmiotów zainteresowanych przejęciem spółki.”

- **Remondis.** Do najistotniejszych przestanków wpływających utrzymywanie przez Miasto udziałów w spółce Remondis Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta zaliczył:

- spółka Remondis wypracowała sobie mocną pozycję na rynku odbioru śmieci, a spółka PSiUO nie dysponuje własnym strumieniem śmieci;

- dzięki posiadaniu udziałów w Remondis Miasto utrzymuje wpływ na decyzje dotyczące działalności spółki, w tym dotyczące kształtowania cen dla mieszkańców, planów rozwoju spółki, płacenia przez spółkę podatków i innych należności na rzecz miasta;

- dzięki efektywnemu zarządzaniu, znajdującemu odzwierciedlenie w jej sytuacji ekonomicznej i osiąganych wynikach finansowych, spółka Remondis wypłaciła na rzecz Miasta dywidendę na łączną kwotę (od czasu prywatyzacji Spółki do dnia dzisiejszego) 3 273 851,16 zł, tj. kwotę przewyższającą wartość nominalną udziałów spółki posiadanych przez Miasto. W ostatnich latach całość osiąganego zysku corocznie przeznaczana była na dywidendę i dzielona pomiędzy wspólników, co było korzystne dla Miasta;

- Miasto Gliwice nie wyklucza zamiaru sprzedaży udziałów spółki Remondis, w przypadku uzyskania satysfakcjonującej oferty, niemniej jednak do tej pory takie oferty nie zostały przedstawione. Większościowy udziałowiec tej spółki nie był do tej pory, mimo zapytań Miasta Gliwice, zainteresowany nabyciem udziałów spółki należących do miasta.

[Dowód: akta kontroli, str. 455-467, 1033-1038, 2253-2254, 2205, 3549-3352]

2.4. Na dzień 30 kwietnia 2014 r. Miasto Gliwice, poprzez pięć spółek ze swoim udziałem (Technopark, GAPP, PRUIM, PSUiO, PKM), było zaangażowane w działalność prowadzoną przez 16 spółek, w tym 6 spółek, w których spółki Miasta posiadały ponad 50% udziałów w kapitale (od 58,67% do 100%) oraz 10 spółek, w których posiadały do 50% udziałów w kapitale (od 0,19% do 49%). Z 16 spółek, cztery miały formę spółki akcyjnej, a pozostałe 12 - spółek z ograniczoną odpowiedzialnością. I tak, na ten dzień Technopark posiadał udziały w sześciu spółkach⁶¹ o łącznej wartości 858 450 zł, GAPP w sześciu⁶² o wartości 10 838 474 zł, PRUIM w dwóch⁶³ o wartości 1 549 000 zł oraz PSUiO⁶⁴ i PKM⁶⁵

⁶¹ Technopark posiadał udziały w spółkach: Cautella Technology sp. z o.o. w Gliwicach - 20% udziałów o wartości 250 000 zł, EnviroCo sp. z o.o. w Gliwicach - 48,78% udziałów o wartości 100 000 zł, ITP System sp. z o.o. w Dąbrowie Górniczej - 40% udziałów w wysokości 100 000 zł, CrossHorn Technology sp. z o.o. w Gliwicach - 35% udziałów o wartości 108 500 zł, Bioseco sp. z o.o. w Gdyni - 40% udziałów o wartości 200 000 zł, BiollaPol sp. z o.o. w Gliwicach - 39,98% o wartości 99 960 zł.

⁶² GAPP posiadał udziały w spółkach Premium Composites sp. z o.o. w Czechowicach-Dziedzicach - 100% udziałów o wartości 100 000 zł, Górnoląskiej Agencji Promocji Przemysłowej SA z siedzibą w Rybniku - 100% o wart. 105 276 zł, Śląskim Centrum Naukowo-Technologicznym Przemysłu Lotniczego sp. z o.o. w Czechowicach-Dziedzicach - 85,79% o wart. 10 029 196 zł, Agencji Rozwoju Lokalnego SA w Sosnowcu - 0,19% o wart. 25 000 zł, Agencji Rozwoju Regionalnego SA w Bielsku-Białej - 5,93% o wart. 189 000 zł, Agencji Rozwoju Lokalnego SA w Jaworznie - 67,83 % o wart. 390 000 zł.

⁶³ PRUIM posiadał udziały w spółkach: Silesia Asfalty sp. z o.o. w Gliwicach - 49% o wartości 490 000 zł, PRUIM-Moisty sp. z o.o. w Gliwicach - 100% udziałów o wartości 1 059 000 zł. Do czasu włączenia PRUIM-Bet sp. z o.o. do spółki PRUIM-Moisty

każda w jednej spółce o wartości udziałów odpowiednio: 882 000 zł oraz 1 285 000 zł. Na dzień 12 maja 2014 r. wartość udziałów/akcji, objętych przez ww. spółki działające z udziałem mienia Miasta w 16 spółkach, wynosiła łącznie 15 412 924 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 2255, 2220, 2247-2250, 4289-4293]

Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta, w odpowiedzi na pytanie dotyczące przesłanek prawnych i ekonomicznych, które były podstawą utworzenia lub przystąpienia do ww. spółek przez spółki z udziałem Miasta, w tym w sprawie analiz ekonomicznych lub innych, poprzedzających utworzenie i/lub przystąpienie do tych spółek, przekazał poniższe informacje (ujęte dalej w formie cytatu przy poszczególnych spółkach), które jak wyjaśnił: „zostały przygotowane w oparciu o informacje uzyskane od spółek. Spółki córki nie były powoływane przez miasto Gliwice tylko przez zarządy spółek, w których miasto posiada udziały/akcje, za zgodą zgromadzenia wspólników/akcjonariuszy. Spółki, w których spółki z udziałem miasta Gliwice posiadają udziały lub akcje nie podlegają nadzorowi sprawowanemu przez wydział nadzoru właścicielskiego.”

[Dowód: akta kontroli str. 1017-1069]

PRUIM SA

▪ PRUIM-Bet sp. z o.o.⁸⁶: „Zgromadzenie Wspólników, a później też walne zgromadzenie akcjonariuszy udzieliło zgody na udziały PRUIM w tych spółkach ponieważ zarząd spółki występował z takim wnioskiem i nie było przeszkód formalnych do podjęcia takich uchwał. (...) Zarząd spółki występując do właściciela kierował się podobnymi przesłankami. (...) Podstawową przesłanką działań zmierzających do powołania spółki PRUIM-Bet sp. z o.o. była analiza rynku pod kątem przyszłych inwestycji w najbliższym sąsiedztwie siedziby PRUIM SA. (np. przewidywana budowa autostrady A-1, Drogowej Trasy Średnicowej) oraz w regionie, z dużą ilością obiektów inżynierskich opartych o technologię betonową i żelbetonową oraz niezależnienie się od polityki cenowej zewnętrznych dostawców. Dodatkowym argumentem była możliwość stworzenia nowych miejsc pracy.”

Spółka PRUIM-Bet sp. z o.o. została utworzona 22 stycznia 2010 r. jako jednoosobowa spółka PRUIM SA. Zarząd PRUIM SA wystąpił 16 kwietnia 2009 r. do Zgromadzenia Spółki o wyrażenie zgody „na powołanie spółki, której głównym celem będzie produkcja betonu i wyrobów z betonu”. W tym samym dniu RN pozytywnie zaopiniowała wniosek Zarządu i podjęła w tej sprawie uchwałę⁸⁷. Wydział NW w piśmie z 24 kwietnia 2009 r. skierowanym do Pierwszego Zastępcy Prezydenta Miasta, przed zwołaniem Zgromadzenia, zaproponował głosowanie zgodnie z wnioskiem Zarządu. W ww. piśmie (opini) Wydziału NW nie zawarto informacji wskazujących na udokumentowane przeprowadzenie przez PRUIM (lub Urząd Miejski) analiz ww. przedsięwzięcia (np. opłacalności) przed wyrażeniem zgody przez Zgromadzenie na utworzenie ww. spółki.

[Dowód: akta kontroli, str. 970-995, 1017-1043, 2673-2687]

▪ PRUIM-Mosty sp. z o.o.⁸⁸: „Podstawową przesłanką działań zmierzających do powołania spółki PRUIM-Mosty sp. z o.o. była potrzeba rozszerzenia i uzupełnienia oferty rynkowej o elementy specjalistyczne typu mosty, wiadukty, obiekty inżynierskie.” (...)

Spółka PRUIM-Mosty sp. z o.o. została utworzona 10 grudnia 2010 r. jako jednoosobowa spółka PRUIM SA. Zarząd PRUIM SA wystąpił 30 lipca 2010 r. do Naczelnika Wydziału NW o podjęcie przez Zgromadzenie Spółki uchwały w sprawie wniosku Zarządu Spółki o wyrażenie zgody „na powołanie spółki działającej przede wszystkim w zakresie budowy i remontów obiektów mostowych i inżynierskich”. Projekt uchwały Zgromadzenia w ww. sprawie miał następujące brzmienie: „Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy wyraża zgodę na

sp. z o.o., w spółce tej PRUIM posiadał 100% udziałów o wartości 500 000. PRUIM-Bet była dokapitałowywana przez PRUIM dwukrotnie - w 2010 r. (500 tys. zł) oraz w 2011 r. (500 tys. zł), w formie dopłat do kapitału (zgodnie z umową spółki).

⁸⁶ PSUO posiadało w Śląskim Centrum Recyklingu sp. z o.o. w Gliwicach 49% udziałów o wartości 882 000 zł. SCR od momentu zawązania w 2011 r. zostało raz dokapitałowane (w 2013 r.) przez PSUO kwotą 480 tys. zł. Zgromadzenie PSUO 4 kwietnia 2013 r. podjęło uchwałę nr 3/2013 w sprawie zgody na dokapitałowanie. Podwyższenie kapitału, nastąpiło na wniosek SCR z 11 września 2012 r. i jak wynika z uzasadnienia miało na celu pokrycie wydatków związanych z pracami projektowymi oraz opracowaniem wniosku kredytowego do NFOSiGW na dofinansowanie inwestycji pn. „Budowa instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów w rejonie śląkowskiego odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne przy ul. Rybnickiej w Gliwicach”.

⁸⁷ PWM posiadało w Bus Service Center sp. z o.o. w Gliwicach 58,77% udziałów o wartości 1 285 500 zł.

⁸⁸ Na podstawie informacji uzyskanych (w trakcie kontroli NIK) przez Urząd Miejski od Zarządu Spółki.

⁸⁹ Uchwała BRN/2009 z 16 kwietnia 2009 r.

⁹⁰ Na podstawie informacji uzyskanych (w trakcie kontroli NIK) przez Urząd Miejski od Zarządu Spółki.

zawiązanie z podmiotem (lub podmiotami) zewnętrznymi spółki z ograniczoną odpowiedzialnością o profilu budownictwa mostowego i obiektów inżynierskich". Rada Nadzorcza 23 września 2010 r. pozytywnie zaopiniowała wniosek Zarządu. W piśmie z 26 sierpnia 2010 r. Wydziału NW skierowanym do Pierwszego Zastępcy Prezydenta Miasta (przed zwolnieniem Zgromadzenia Spółki) zapisano m.in., że: „Projekt uchwały przedstawiony przez Zarząd Spółki nie rodzi przeszkód formalnych co do podjęcia uchwały w przedstawionym brzmieniu, nie mniej należy zauważyć, że jest on bardzo lakoniczny nie wskazując ani nazwy przyszłej spółki, ani nie określając jednoznacznie wysokości procentowej zaangażowania PRUIM w nowej spółce (wskazuje tylko, iż będzie to co najmniej 65%). Uchwała w ogóle nie wskazuje wysokości kapitału zakładowego nowej spółki, a tym samym nie określa żadnych ram kwotowych dla zaangażowania PRUIM w kapitał zakładowy nowej spółki”. Wydział zaproponował głosować za przyjęciem uchwały. W opinii Wydziału NW nie zawarto informacji wskazujących na udokumentowane przeprowadzenie przez PRUIM (lub Urząd Miejski) analiz ww. przedsięwzięcia (np. opłacalności) przed uzyskaniem zgody Zgromadzenia na utworzenie ww. spółki, co potwierdziła także kontrola przeprowadzona w spółce PRUIM SA.

[Dowód: akta kontroli, str. 970-995, 1017-1043, 2619-2636]

▪ Silesia Asfalty sp. z o.o.³⁰: „Podstawą decyzji o współdziałaniu w powołanej z EUROVIA sp. z o.o. spółce Silesia-Asfalty sp. z o.o. były przesłanki technologiczne (dostęp do nowoczesnych technologii i profesjonalnego zaplecza laboratoryjnego) ekonomiczne i organizacyjne. Na istniejącym rynku utrzymanie produkcji mas bitumicznych samodzielnie przez PRUIM S.A. było praktycznie niemożliwe. Zarząd PRUIM S.A. skorzystał z wieloletnich doświadczeń wynikających z wcześniejszej, bardzo korzystnej współpracy z dużym partnerem i „powielił» sprawdzone rozwiązania partnerskie w spółce Silesia-Asfalty (...) Uzasadnienie utworzenia ww. spółki wynikało z potrzeb spółki PRUIM. Ocena zasadności ich powołania uzgodniona została pomiędzy władzami miasta i Zarządem Spółki.”

[Dowód: akta kontroli, str. 970-995, 1017-1043]

Przygotowanie przedsięwzięć, polegających na powołaniu spółek PRUIM-Bet, PRUIM-Mosty, a także Silesia Asfalty, nie było poprzedzone sporządzeniem przez PRUIM SA analiz ekonomiczno-finansowych, ryzyk itp., tj. analiz, które pozwalałyby na ocenę ekonomicznej zasadności utworzenia oraz prowadzenia działalności za pośrednictwem przywołanych spółek. Dyrektor ds. Organizacyjno-Administracyjnych z up. Prezesa PRUIM wyjaśnił, że przesłanki utworzenia przedmiotowych spółek nie wymagały zdaniem Zarządu PRUIM takich analiz, a Rada Nadzorcza i Zgromadzenie PRUIM zaakceptowały takie stanowisko.

[Dowód: akta kontroli, str. 4270-4271, 4294-4305]

PSIUO

▪ Śląskie Centrum Recyklingu sp. z o.o.³⁰: „(...) W dniu 25 listopada 2010 roku Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej został przedstawiony projekt ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, która weszła w życie 2012 z tym, że właścicielem odpadów gmina stała się od lipca 2013 r. Najważniejsze zmiany nakładające szereg nowych obowiązków na gminy to: odpowiedzialność za budowę, utrzymanie i eksploatację regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych, ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, a także osiągnięcia odpowiednich poziomów recyklingu (...). Jasne stało się takie dążenie ustawodawcy by właścicielem odpadów zrobić gminy, a nie jak dotychczas przedsiębiorstwa zbierające odpady - takie jak np. Remondis (tj. większościowy udziałowiec ŚCR – przyp. kontrolera). W świetle wymienionych wyżej przesłanek organizacyjnych i prawnych jedyną drogą spełnienia wymogów ustawowych stało się zapewnienie mieszkańcom ciągłości odbioru odpadów, przetwarzania, odzysk oraz deponowanie w bezpiecznych warunkach pozostałości po tych procesach. Utworzenie Śląskiego Centrum Recyklingu zabezpiecza odzysk, uтилизację i przetwarzanie odpadów komunalnych w procesie MBP. Spółka PSUO w poszukiwaniach partnera do współpracy przeanalizowała różne firmy (...). Wykorzystując zaistniałą sytuację, iż udział w lokalnym rynku firmy Remondis przekracza 70%, pozytywnie oceniono tę

³⁰ Na podstawie informacji uzyskanych (w trakcie kontroli NIK) przez Urząd Miejski od Zarządu Spółki.

³⁰ Jw. na podstawie informacji uzyskanych (w trakcie kontroli NIK) przez Urząd Miejski od Zarządu Spółki. Dalej jako „ŚCR”.

kandydaturę. Reasumując na gliwickim rynku lokalnym tylko firma Remondis mogła zapewnić odpowiedni strumień odpadów, który jest najważniejszy w analizach potrzebnych do starania się o wsparcie finansowe z NFOŚiGW (...)."

Spółka Śląskie Centrum Recyklingu sp. z o.o. została utworzona 26 maja 2011 r. jako spółka z 49% udziałem PSIJO. Zarząd PSIJO wystąpił 11 marca 2011 r. do Naczelnika Wydziału NW o podjęcie przez Zgromadzenie Spółki uchwały w sprawie „wyrażenia zgody Prezesowi Zarządu na udział PSIJO sp. z o.o. w nowopowstającym podmiocie – Śląskie Centrum Recyklingu sp. z o.o., powstającym we współpracy z naszym partnerem firmą Remondis Gliwice sp. z o.o.” RN PSIJO 5 stycznia 2011 r. pozytywnie zaopiniowała projekt umowy spółki. W piśmie Wydziału NW z 23 marca 2011 r., skierowanym do Pierwszego Zastępcy Prezydenta Miasta (przed zwolnieniem Zgromadzenia) zapisano m.in., że: „Nowa spółka zajmować się będzie odzyskiem surowców wtórnych oraz produkcją paliwa alternatywnego. Spółka zostanie utworzona przez PSIJO wspólnie z Remondis Gliwice sp. z o.o. Kapitał zakładowy spółki wyniesie 800 000 zł. PSIJO obejmie 49% udziałów w kapitale zakładowym nowej spółki, a Remondis Gliwice 51%.” Zgromadzenie PSIJO w dniu 25 marca 2011 r. podjęło uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na utworzenie ŚCR. Zarząd spółki w piśmie z 27 maja 2011 r. (po zawarciu umowy spółki) poinformował Pierwszego Zastępcę Prezydenta Miasta o celu i przedmiocie działalności spółki. W piśmie Wydziału NW z 23 marca 2011 r. nie zawarto informacji wskazujących na udokumentowane przeprowadzenie przez PSIJO (lub Urząd Miejski) analiz ww. przedsięwzięcia (np. opłacalności) przed uzyskaniem zgody Zgromadzenia na utworzenie ww. spółki, co potwierdziła także kontrola przeprowadzona w spółce PSIJO.

[Dowód: akta kontroli, str. 970-995,1017-1043, 2947-2977]

Prezes Zarządu PSIJO wyjaśniając, czy poza ww. wnioskiem o podjęcie uchwały Zgromadzenia Wspólników ws. wyrażenia zgody na powołanie wspólnie z Remondis spółki ŚCR, przedłożył Zgromadzeniu (Prezydentowi Miasta) uzasadnienie dla realizacji tego przedsięwzięcia w formie pisemnej bądź innej, stwierdził, że: „Prezydentowi była przedstawiana sytuacja dotycząca możliwości zagospodarowania odpadów na terenie miasta Gliwice. Odbywało się to w formie spotkań i ustnych dyskusji, w tym także z udziałem przedstawicieli firmy Remondis. (...) W trakcie ww. spotkań posługiwałem się roboczymi obliczeniami opłacalności inwestycji, które jednak nie były formalnie przekazywane Zgromadzeniu Wspólników.” Były Przewodniczący oraz Członek RN PSIJO wyjaśniając, czy przed wydaniem pozytywnej opinii o projekcie umowy spółki, przyjętym uchwałą RN z 5 stycznia 2011 r. dysponowali biznesplanem, analizą finansową oraz analizą i oceną ryzyka realizacji przedsięwzięcia, polegającego na budowie regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych przez spółkę ŚCR stwierdzili, m.in. że nie przypominają sobie aby Rada otrzymywała jakies materiały w formie pisemnej.

[Dowód: akta kontroli, str. 4306-4350]

PKM

• Bus Service Center sp. z o.o.⁹⁷: (...) „Przystąpienie PKM sp. z o.o. w Gliwicach do BSC sp. z o.o.⁹⁸ było uzasadnione ze względów ekonomicznych i technicznych. Bus Service Center sp. z o.o. jest Autoryzowaną Stacją Obsługi (ASO) w zakresie napraw autobusów Solaris, MAN, Jelcz, Autosan czy Neoplan, ponadto posiada autoryzację serwisu podzespołów, np. Aurora, Konveksa czy Fisher.”

Technopark

• Cautela Technology sp. z o.o., CrossHom Technology sp. z o.o., BiosEco sp. z o.o., ITP-System sp. z o.o., EnwiEco sp. z o.o., BioMatPol sp. z o.o.⁹⁹: (...) „spółki te powstały jako wynik dofinansowania z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (...) Uzyskanie dofinansowania (...) miało posłużyć utworzeniu 5 spółek, które miały być spółkami utworzonymi we współpracy z pomysłodawcami. Warunkiem koniecznym było objęcie maksymalnie 49% udziałów nowego podmiotu przez Technopark. Budżet projektu nie

⁹⁷ Na podstawie informacji uzyskanych (w trakcie kontroli NIK) przez Urząd Miejski od Zarządu Spółki.

⁹⁸ Przystąpienie przez PKM do ww. spółki było poprzedzone przeprowadzeniem due diligence. Na podstawie wyceny wartości spółki przeprowadzonej przez Business Consulting sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach, jej wartość wyznaczona przy zastosowaniu metody skorygowanych aktywów netto wyniosła 1 350 267,52 zł natomiast wg wyceny przeprowadzonej metodą zyskotywności strumieni pieniężnych wartość spółki została oszacowana na 1 002 099,36 zł.

⁹⁹ Na podstawie informacji uzyskanych (w trakcie kontroli NIK) przez Urząd Miejski od Zarządu Spółki.

wymagał wkładu własnego i pokrywał wszystkie koszty związane z utworzeniem spółek i ich funkcjonowaniem do momentu utworzenia prototypów produktów oraz ich pierwszej sprzedaży. (...) W wyniku projektu ze względu na ograniczenie kosztów udało się utworzyć 6 spółek portfelowych (5 spółek zostało utworzonych w 2013 r. a 1 w 2012 r.). Spółki są obecnie w fazie inkubacji. Reasumując podstawowymi przestankami ekonomicznymi było umożliwienie Parkowi Naukowo-Technologicznemu poprzez udział w projekcie Programu Operacyjnego (...) utworzenie funduszu seed capital, który w domyśle ma po okresie zwrotów z części udanych inwestycji refinansować kolejne pomysły innowacyjne i w ten sposób budować wartość spółki Technopark Gliwice. Kolejną, aczkolwiek również ważną przestanką była możliwość finansowania przedsięwzięcia bez angażowania środków własnych spółki. (...) Wybór pomysłodawców w ramach projektu polegał na przeprowadzeniu procesu preinkubacji, podczas którego dla każdego pomysłu został opracowany biznesplan, a także zostały przeprowadzone analizy prawno-patentowe, analizy rynku, ekspertyzy technologiczne, analizy ekonomiczne. (...)”

[Dowód: akta kontroli, str. 970-995, 1017-1043, 3099-3100]

ARL/GAPP

(a) Nabycie akcji GAPP SA oraz podział GAPP SA.

Spółka ARL na podstawie umowy z 8 lutego 2013 r. nabyła od Ministra Skarbu Państwa, pakiet akcji GAPP (78,59%). W dniu 17 stycznia 2013 r. Zgromadzenie ARL podjęło uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na nabycie przez nią akcji GAPP za kwotę nie większą niż 1 950 zł za jedną akcję. Uprzednio, 2 stycznia 2013 r. RN Spółki podjęła uchwałę w sprawie pozytywnego zaopiniowania zamianu Zarządu Spółki, dotyczącego nabycia akcji GAPP. Po nabyciu akcji, uchwałą Zarządu GAPP z 29 kwietnia utworzono Oddział GAPP jako wyodrębnioną organizacyjnie, finansowo i funkcjonalnie część działalności gospodarczej tej spółki. Zgromadzenie ARL 18 października 2013 r. podjęło uchwałę o podziale GAPP poprzez przeniesienie na ARL części majątku GAPP w postaci zorganizowanej części przedsiębiorstwa. Kapitał zakładowy Spółki podniesiony został do 198 814 000 zł oraz zmieniono firmę spółki z ARL na GAPR.

Z dniem 1 stycznia 2014 r., w wyniku ww. podziału, GAPR stała się jedynym akcjonariuszem GAPP SA z siedzibą w Rybniku, a ponadto przejęła ostatecznie aktywa, które obejmowały m.in.: 100% udziałów w Uniserwis sp. z o.o. (obecnie Premium Composites sp. z o.o. w Czechowicach-Dziedzicach⁶⁴), 76,23% udziałów w Śląskim Centrum Naukowo-Technologicznym Przemysłu Lotniczego sp. z o.o. w Czechowicach-Dziedzicach⁶⁵ oraz 0,19% akcji Agencji Rozwoju Lokalnego SA w Sosnowcu⁶⁶. Równocześnie mniejszościowi akcjonariusze GAPP, jak gminy Czechowice-Dziedzice oraz Żory, stali się udziałowcami GAPR (posiadającymi odpowiednio 1,05% i 0,42% udziałów).

Do przejętych od 1 stycznia 2014 r. przez GAPR aktywów na podstawie Planu podziału, oprócz udziałów i akcji w ww. spółkach wchodziły, m.in. nieruchomości Bytomskiego Parku Przemysłowego oraz Żorskiego Parku Przemysłowego. Działalność Parków kontynuowano w ramach działalności operacyjnej GAPR, natomiast Rybnicki Inkubator Technologiczny pozostał w strukturze GAPP, której siedzibę przeniesiono z Katowic do Rybnika. W okresie od lutego 2013 r. do końca kwietnia 2014 r., z oferty ww. Parków oraz Inkubatora nie korzystali przedsiębiorcy posiadający siedzibę na terenie Gliwic lub powiatu gliwickiego⁶⁷.

[Dowód: akta kontroli str. 3954, 3962, 3969, 3974, 3986-3988]

Spółki, których akcje i udziały zostały przejęte przez GAPR i w których kapitałach spółka posiadała udziały powyżej 10% prowadziły działalność polegającą na:

- **GAPP.** Przedmiotem działalności spółki⁶⁸ było, m.in.: wykonywanie usług, w szczególności w zakresie zarządzania, wynajmu nieruchomości oraz usług finansowych. Jej przychody ze sprzedaży pochodziły z wynajmu pomieszczeń oraz związanego z tym świadczenia usług dostępu do Internetu i centrali telefonicznej, a także odsprzedaży mediów czy refakturowania usług telefonicznych. W ofercie GAPP znajdowały się powierzchnie biurowe oraz dwie sale konferencyjne. Oferta GAPP obejmowała ponadto

⁶⁴ Zwanej dalej „Premium Composites”.

⁶⁵ Zwanej dalej „SCNTRPL”.

⁶⁶ Zwanej dalej „ARL w Sosnowcu”.

⁶⁷ Stosownie do informacji przekazanych kontrolerom NIK przez Prezesa Zarządu Spółki (na dzień 30 kwietnia 2014 r.).

⁶⁸ W jej statucie, w okresie od dnia nabycia lub przejęcia akcji przez ARL.

pomoc w pozyskiwaniu zewnętrznego finansowania - udzielanie pomocy przedsiębiorcom chcącym skorzystać z preferencyjnych pożyczek w ramach funduszu pożyczkowego (co od 1 stycznia 2014 r. prowadzone było przez GAPR) oraz zapewnianie przedsiębiorcom dostępu do usług doradczych i szkoleniowych do preferencyjnych warunkach (m.in. w oparciu o współpracę z GAPR).

[Dowód: akta kontroli str. 3953, 3960, 3966, 4008-4011, 4018-4020, 4213]

▪ **ŚCNTPL.** Celem działalności spółki (wg jej umowy) była realizacja w ramach działania 5.3 „Wspieranie ośrodków innowacyjności” POIG projektu pn. „Utworzenie infrastruktury Śląskiego Centrum Naukowo-Technologicznego Przemysłu Lotniczego Sp. z o.o.”, obejmującego, m.in. utworzenie infrastruktury (obiektów i wyposażenia) laboratorium kompozytów; utworzenie infrastruktury laboratorium do prób statycznych; współpracę z sektorem nauki oraz komercjalizację wyników badań i tworzenie ram współpracy z firmami produkcyjnymi; aktywizację społeczności lokalnych w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy, a także poszukiwanie partnerów krajowych i zagranicznych. Przychody ze sprzedaży⁹⁹ obejmowały m.in. wykonywanie przyrządów do klejenia zgodnie z nadesłanymi modelami 3D, frezowanie modeli, lakierowanie elementów kadłuba samolotu, wykonanie formników, modeli, najem biura, badania starzeniowe. Oferta produktowa i usługowa ŚCNTPL obejmowała: usługi wykonywane przez Laboratorium Struktur Kompozytowych, usługi wykonywane przez Laboratorium Badań Materiałowych oraz wynajem powierzchni biurowych i laboratoryjnych. W 2014 r.¹⁰⁰ ŚCNTPL podpisało umowę z Europejską Agencją Kosmiczną na realizację projektu polegającego na przygotowaniu kompetencji i infrastruktury Centrum w zakresie przemysłowego wykorzystania struktur kompozytowych¹⁰¹ do budowy satelitów kosmicznych.

[Dowód: akta kontroli str.3953-3954,3960-3961,3964-3965,4036-4038,4084-4086,1114, 4175-4179,1120,1262,1313,3971,3976-3977,3984,4167-4168,4182-4184]

▪ **Premium Composites.** W okresie od 1 stycznia 2012 r. do 30 grudnia 2013 r.¹⁰² wykonywanie przez spółkę działalności gospodarczej było zawieszona, na podstawie art. 14a ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej¹⁰³. Przedmiot działalności spółki¹⁰⁴ obejmował, m.in.: produkcję włókien chemicznych, tkanin z tych włókien, narzędzi, samochodów osobowych, autobusów, pojazdów samochodowych, satelitów i konstrukcji pływających, łodzi wycieczkowych i sportowych, lokomotyw i taboru szynowego, satelitów powietrznych, kosmicznych i podobnych maszyn, wojskowych pojazdów bojowych, motocykli, rowerów i wózków inwalidzkich, sprzętu sportowego, gier i zabawek, urządzeń, instrumentów oraz wyrobów medycznych. Ponadto m.in.: kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek, wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi, pośrednictwo w obrocie nieruchomościami, wynajem i dzierżawę maszyn i urządzeń biurowych, a także doradztwo; w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania, doradztwo techniczne, badania naukowe i prace rozwojowe oraz działalność w zakresie specjalistycznego projektowania.

[Dowód: akta kontroli, str.3744-3745,3746-3765,3782-3830,3953,3960,3962,4027-4035,4215]

Nabycie akcji GAPP zostało sfinansowane, m.in. ze środków pochodzących z podwyższenia kapitału ARL pokrytego wkładami pieniężnymi przez cztery spółki z większościowym udziałem Miasta Gilwice: ZBM I TBS, ZBM II TBS, PEC i PWIK,

⁹⁹ Informacje uzyskane od Prezesa Zarządu Spółki, w odpowiedzi na pytanie kontrolerów NK dotyczące działalności prowadzonej przez każdą ze spółek w okresie od 2013 r. do nadal, w tym ich najważniejszych źródeł przychodów, przedmiotu produkcji, przedmiotu świadczonych usług oraz oferty dla kontrahentów (rodzajów oferowanych produktów i usług).

¹⁰⁰ W 2014 r. GAPP dokapitałowała ŚCNTPL kwotą 2 689 560 zł, pokrywając gotówką udziały w podwyższonym kapitale ŚCNTPL. Zgodę na tę operację Zgromadzenie ARL/GAPR wyraziło uchwałą z 17 grudnia 2013 r. Udział Spółki w ŚCNTPL, po wpisaniu podwyższenia kapitału do KRS, wzrosło z 81,52% do 85,79%. Jak wyjaśnił Prezes ARL/GAPR, ww. podwyższenie kapitału ŚCNTPL, wynikało z rozszerzenia zakresu projektu realizowanego przez tę spółkę, a finansowanego w ramach POIG pn. „Utworzenie infrastruktury Śląskiego Centrum Naukowo-Technologicznego Przemysłu Lotniczego” (w 85% ze środków UE). Rozszerzenie zakresu projektu polegało na doposażeniu infrastruktury ŚCNTPL w kompletną linię technologiczną do obsługi cienkowarstwowych włókien węglowych służących do wykonywania elementów kompozytowych.

¹⁰¹ Partnerem węglowych opracowanych przez francuskiego partnera projektu - Thales Alenia Space France.

¹⁰² Jak poinformował Prezes Zarządu Premium Composites, działalność spółki wznowiono od 30 grudnia 2013 r. na podstawie stosownej uchwały Zarządu tej spółki z 24 grudnia 2013 r.

¹⁰³ Dz. U. z 2013 r., poz. 672 ze zm., dalej zwanej „ustawą o swobodzie działalności gospodarczej”. Jak podano w uchwałie Zgromadzenia UNISERWIS Sp. z o.o. w Żorach (aktualnie jako Premium Composites), zawieszenie działalności gospodarczej spółki związane było z wyczerpaniem się dotychczasowej formy funkcjonowania spółki¹⁰⁴.

¹⁰⁴ Wg jej umowy, w okresie od dnia nabycia lub przejścia udziałów przez ARL/GAPR.

w łącznej wysokości 30 499 875 zł. Stosownie do wyjaśnień Prezesa Zarządu ARL/GAPP, nabycie akcji GAPP było związane z zamierzeniami ARL dotyczącymi rozwoju w branży lotniczej oraz wykorzystaniem jej doświadczeń w zakresie realizacji projektów europejskich oraz zarządzania parkami i inkubatorami przedsiębiorczości.

W pismach z 15 stycznia 2013 r., skierowanych do ww. czterech spółek z udziałem Miasta, Prezes Zarządu ARL podał, że „akwizycja ta¹⁰⁸ umożliwi dywersyfikację geograficzną działalności ARL”, a podwyższenie kapitału zakładowego Spółki o kwotę 30,5 mln zł „zwiększy potencjał finansowy przedsiębiorstwa i utwali w skali całego kraju pozycję ARL sp. z o.o. jako Instytucji Otoczenia Biznesu o najwyższym stopniu kapitalizacji”. Wskazał też, że „grupa firm, jaka zostanie utworzona, stanie się poważnym graczem w skali regionalnej, co ze względu na strukturę kapitałową i siedzibę ARL sp. z o.o. podniesie znaczenie i prestiż dominującego udziałowca - Miasta Gliwice”. Również w ofercie wskazał, że zakup akcji GAPP „umożliwi dywersyfikację geograficzną działalności oraz doprowadzi do stworzenia efektu synergii wynikającego z działalności obu firm”¹⁰⁹.

Wyjaśniając, dlaczego Spółka nabyła udziały lub akcje w spółkach prowadzących działalność wykraczającą poza sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym Miasta Gliwice, zlokalizowaną w miastach Bytom, Żory, Katowice, Rybnik, Czechowice-Dziedzice, Sosnowiec, Jaworzno czy Bielsko-Biała, Prezes Zarządu ARL/GAPP podał, że od samego początku działalności Spółka działała w skali ponadlokalnej¹¹⁰. Wskazał też, że ustawodawca zakłada możliwość współpracy pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, a zawiązanie Spółki jest tego potwierdzeniem. W kwestii uzasadnienia dla nabycia przez Spółkę, w wyniku realizacji planu podziału GAPP, większościowych udziałów w ŚCNTPL, prowadzącej działalność poza sferą użyteczności publicznej, mając na uwadze przepisy art. 10 ust. 1-3, w zw. z art. 1 ust. 1 i art. 2, ukg, Prezes Zarządu wyjaśnił: „mając na uwadze lokalizację spółki w Czechowicach-Dziedzicach oraz fakt, iż jednym ze wspólników GAPP sp. z o.o. jest gmina Czechowice-Dziedzice, można uznać, że ŚCNTPL sp. z o.o. jest spółką ważną z punktu widzenia rozwoju Czechowic. Jednocześnie wskazał, że Spółka stała się większościowym udziałowcem ŚCNTPL z chwilą włączenia katowickiego oddziału GAPP w strukturę ARL, a do tej chwili ŚCNTPL nie podlegała regulacjom ukg, w tym ograniczeniom dotyczącym działalności poza sferą użyteczności publicznej.

[Dowód: akta kontroli str. 3736, 3739, 3831-3935, 3837-3838, 3877-3878, 3922-3923, 3940-3941, 3952, 3958, 3970, 3974-3975]

(b) Nabycie akcji Agencji Rozwoju Lokalnego SA w Jaworznie¹¹¹ oraz Agencji Rozwoju Regionalnego w Bielsku-Białej¹¹²

Agencja Rozwoju Przemysłu SA w Warszawie¹¹³, dążąc do uproszczenia zarządzania swoimi agencjami regionalnymi i lokalnymi, tj. zmierzając do pozostawienia jednej spółki na region, zaproponowała Zarządowi ARL oraz Miastu Gliwice, wniesienie w formie wkładu niepieniężnego (aportu) akcji ARL w Jaworznie oraz akcji ARR w Bielsku-Białej. W piśmie z 14 marca 2013 r. ARP jako przyczynę złożenia ww. propozycji podała „nikłe możliwości zbycia akcji ww. spółek poprzez ich sprzedaż, z uwagi na brak zainteresowania inwestorów”. Ponadto ARP wskazała, m.in. iż poprzez realizację ww. transakcji „nastąpi koncentracja posiadanych przez ARP SA akcji w jednej, wiodącej w regionie Agencji Rozwoju Regionalnego, tj. spółce powstałej w wyniku połączenia ARL Sp. z o.o. w Gliwicach z GAPP SA w Katowicach”. Powyższa transakcja została pozytywnie zaopiniowana przez Naczelnika Wydziału NW w piśmie z dnia 12 grudnia 2013 r.

¹⁰⁸ Przejęcie przedsiębiorstwa.

¹⁰⁹ Również w opinii Naczelnika Wydziału NW z 1 lutego 2013 r., przygotowanej dla Pieniężnego Zastępcy Prezydenta Miasta w związku z posiadaniem Zgromadzenia Wspólników Spółki w dniu 5 lutego 2013 r. (na którym podjęto uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Spółki), podano, m.in. że „nabycie akcji GAPP umożliwi dywersyfikację geograficzną działalności ARL” oraz że „podwyższenie kapitału ARL utwali w skali całego kraju pozycję ARL jako Instytucji Otoczenia Biznesu a powstała grupa firm stanie się poważnym podmiotem w skali regionalnej, co podniesie znaczenie i prestiż Miasta Gliwice jako dominującego udziałowca”.

¹¹⁰ Gdyby jej założycielami były samorządy Gliwic, Zabrze, Kiszewa, Wieloski oraz Skarb Państwa - w związku z reformą samorządową udziały Skarbu Państwa zostały przekazane powstałemu gliwickiemu oraz samorządom miast na prawach powiatu, tj. Gliwic oraz Zabrze.

¹¹¹ Zwanej dalej „ARL w Jaworznie”.

¹¹² Zwanej dalej „ARR w Bielsku-Białej”.

¹¹³ Zwana dalej „ARP”.

W czerwcu 2013 r. spółki grupy Tauron¹¹¹ zaproponowały przekazanie ARL w drodze darowizny także swoich pakietów akcji ARL SA w Jaworznie. Zgromadzenie ARL 18 czerwca 2013 r. podjęło uchwałę, w której wyraziło zgodę na nabycie w formie darowizny akcji ARL w Jaworznie o wartości nominalnej 200 000 zł. Na podstawie umów darowizny zawartych 2 września 2013 r. ARL stała się mniejszościowym akcjonariuszem ARL w Jaworznie (34,78 % udziałów w jej kapitale akcyjnym).

Zgromadzenie ARL 17 grudnia 2013 r. podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego Spółki o kwotę 520 625 zł, oraz objęciu i pokryciu nowych udziałów przez ARP wkładem niepieniężnym w postaci 380 akcji ARL w Jaworznie i 1890 akcji ARR w Bielsku-Białej. ARP 19 lutego 2014 r. oświadczyła, że objęła udziały w podwyższonym kapitale zakładowym ARL. Umowa przeniesienia własności akcji ARL w Jaworznie i ARR w Bielsku-Białej na ARL została podpisana 20 marca 2014 r., i Spółka stała się większościowym akcjonariuszem ARL w Jaworznie (jej udział w kapitale zwiększył się 34,78% do 67,83%).

[Dowód: akta kontroli, str. 2208, 2241-2244, 2254, 4141-4149, 4152-4154, 4162-4168]

Przedmiotem działalności ARL w Jaworznie¹¹² było m.in.: inicjowanie i popieranie procesu tworzenia nowych podmiotów gospodarczych, działanie na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych, zarówno krajowych i zagranicznych (na realizację przedsięwzięć zmierzających m.in. do: podniesienia poziomu aktywności zawodowej mieszkańców regionu), działania na rzecz ochrony środowiska ze szczególnym uwzględnieniem restrukturyzacji terenów poprzemysłowych, a także pozyskiwanie inwestorów i promocja miasta i regionu. Spółka zarządzała także Jaworznickim Parkiem Przemysłowo-Technologicznym.

[Dowód: akta kontroli str. 4048-4049, 4062-4063, 4173]

ARL nie skorzystała z możliwości ograniczonego badania stanu przedsiębiorstwa GAPP przed nabyciem jego akcji, co umożliwiała procedura przetargowa, nie opracowała również ani nie zleciła opracowania analiz opłacalności ww. przedsięwzięcia, w szczególności *due diligence*¹¹³.

Jak wyjaśnił Prezes Zarządu ARL/GAPP, nie opracowano żadnych dokumentów z uwagi na bardzo małą ilość czasu (decyzja o nabyciu akcji GAPP zapadła w ostatniej dekadzie grudnia 2012 r.) oraz napięty harmonogram operacji podwyższenia kapitału zakładowego ARL i procesu przygotowania oferty dla MSP (pomiędzy Świętami Bożego Narodzenia 2012 a Nowym Rokiem 2013). Dodatkowym uzasadnieniem dla takiego postępowania, jak wyjaśnił, „była konieczność osiągnięcia efektu zaskoczenia” wobec informacji o działaniach podejmowanych przez konkurentów. Prezes wyjaśnił też, że wiedzę na temat przygotowania oferty miały w Spółce tylko cztery osoby, a także kilka osób Kierownictwa Miasta Gliwice, jako głównego udziałowca Spółki oraz jeden urzędnik MSP. Prezes wyjaśnił, że sytuacja w GAPP była mu znana ze względu na wieloletnią współpracę z tą spółką, opierał się też na „Memorandum informacyjnym” otrzymanym z MSP oraz dysponował sprawozdaniem pobranym z Monitora Polskiego B¹¹⁴. Odnosząc się do ww. *wieloletniej współpracy* z GAPP, wyjaśnił, że trwała ona od 2005 r., z tego w okresie objętym kontrolą Spółka współpracowała z GAPP, m.in. przy realizacji projektów sieciowych - trzech projektów POIG¹¹⁵. Jak wyjaśnił przygotowując wspólnie aplikacje o środki na realizację wspomnianych projektów, pracownicy Spółki mieli wgląd w część danych finansowych, co miało na celu ustalenie potencjału finansowego i organizacyjnego konsorcjum dla potrzeb realizacji ww. projektów. Wyjaśnił też, że jego zdaniem pozwoliło to Zarządowi Spółki na dokonanie oceny kondycji nabywanego przedsiębiorstwa w stopniu wystarczającym do podjęcia decyzji o jego zakupie.

Prezes Zarządu wyjaśnił także, iż przed złożeniem oferty na nabycie pakietu akcji GAPP Spółka nie miała możliwości wglądu w porozumienia dotyczące Bytomskiego Parku

¹¹¹ Tauron Wykazanie SA, Spółka Ciepłowniczo-Energetyczna Jaworzno III sp. z o.o. oraz Podlubiowy Koncem Węgłowy SA

¹¹² Wj jej statutu, w okresie od dnia objęcia jej akcji przez ARL/GAPP.

¹¹³ *Due diligence* - rozumiane jako poddanie przedsiębiorstwa, będącego potencjalnym obiektem przejęcia, wyczerpującej analizie, przeprowadzanej przez wykwalifikowane w poszczególnych obszarach osoby, pod względem jego kondycji handlowej, finansowej, prawnej i podatkowej, w celu identyfikacji związanych z nim szans i ryzyk (w tłumaczeniu z języka angielskiego także jako „nakłya starenosc”).

¹¹⁴ Monitor Polski B z 25 września 2012 r., Nr 2227, poz. 1237. Opublikowano tam sprawozdanie finansowe GAPP za 2011 r.

¹¹⁵ POIG - Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka.

Przemysłowego¹¹⁶, gdyż były to dokumenty GAPP, a ARL nie przeprowadziła badania due diligence, które jako jedyne stwarzałyby możliwość wglądu w kontrakty GAPP. Dodał jednak, że wiedzę o nietrawnym tytule dysponowania niektórymi nieruchomościami tego Parku posiadał z Memorandum informacyjnego sporządzonego na zlecenie MSP.

Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta, odpowiadając na pytanie, czy przed podjęciem przez Zgromadzenie ARL uchwał, związanych z operacjami dotyczącymi GAPP, analizowano stan prawny w nieruchomości, wyjaśnił, że w informacji na temat GAPP, przygotowanej przez Wydział NW w związku z uchwałami Zgromadzenia Spółki w dniu 5 lutego 2013 r., nieruchomości rozpatrywano pod względem ich zagospodarowania i położenia, na podstawie posiadanych przez Wydział informacji i dokumentów, tj. bez wglądu w porozumienia dotyczące Bytomskiego i Żorskiego Parku Przemysłowego.

[Dowód: akta kontroli str. 1114-1115, 4118, 1374, 1377]

Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta Gilwice wyjaśnił, że Miasto udzieliło zgody na przeniesienie części majątku GAPP zgodnie z przedstawioną propozycją działań restrukturyzacyjnych „zmierzających do zwiększenia efektywności działalności GAPP i ARL oraz uzyskania korzyści finansowych umożliwiających rozwój grupy kapitałowej ARL sp. z o.o. Jednym z podstawowych założeń restrukturyzacji GAPP SA i ARL był plan podziału wg. którego mniejszościowi akcjonariusze GAPP SA staną się zgodnie z parytelem wymiany udziałowcami ARL. Na podstawie tak przeprowadzonego podziału spółka ARL stała się także właścicielem ARL w Jaworznie. Transakcja nabycia akcji ARL w Jaworzno oraz ARR w Bielsko-Białą, związana była ze zmianą struktury właścicielskiej GAPP/ARL. Współnikiem stała się Agencja Rozwoju Przemysłu SA w Warszawie (będąca dotychczas akcjonariuszem GAPP, ARL Jaworzno i ARR Bielsko-Białą). (...) Transakcja objęcia akcji ARL Jaworzno jest korzystna, gdyż część z nich nabyto nieodpłatnie, a część po wartości nominalnej. Wszystkie te powyższe działania miały na celu porządkowanie grupy kapitałowej GAPP SA i koncentrację posiadanych przez GAPP akcji w spółkach z udziałem dawnej GAPP SA i ich porządkowanie i działania restrukturyzacyjne są podejmowane w obecnym czasie.”

[Dowód: akta kontroli str. 1847-1848, 3960-3962, 4272-4288]

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W ocenie NIK, powoływanie lub przystępowanie do nowych podmiotów przez spółki z większościowym udziałem Miasta, powinno nastąpić po uprzednim sporządzeniu przez zarządy tych spółek rzetelnych uzasadnień, popartych przeprowadzonymi analizami ekonomiczno-finansowymi oraz analizami ryzyk (uwzględniającymi uwarunkowania prawne), pozwalającymi na ocenę ekonomicznej zasadności proponowanych przedsięwzięć oraz potwierdzającymi, że wnioskowana formuła ich realizacji poprzez zaangażowanie kapitałowe w inne podmioty jest najkorzystniejszym rozwiązaniem. Dobrą praktyką jest, aby tego rodzaju uzasadnienia i analizy miały postać pisemną, przedkładaną wraz z wnioskiem o wyrażenie zgody na realizację określonego przedsięwzięcia. Pozwala to na podejmowanie przez organy spółek (rady nadzorcze i zgromadzenia) decyzji w oparciu o weryfikację udokumentowanych propozycji, zmniejsza ryzyko podjęcia nietrafnych rozstrzygnięć oraz ułatwia monitorowanie i rozliczanie efektów planowanych zamierzeń.

NIK zwraca uwagę, że jednoosobowe spółki PRUIM SA, tj. PRUIM Bet sp. z o.o. i PRUIM Mosty sp. z o.o., utworzone w 2010 r., w okresie pogarszającej się kondycji finansowej wielu spółek mostowych¹¹⁷, co wskazywało na wysokie ryzyko funkcjonowania nowych podmiotów w trudnych i niepewnych warunkach otoczenia. Stanowiło to dodatkową przesłankę wskazującą na konieczność przeprowadzenia rzetelnych, wariantowych analiz, uwzględniających zmienne warunki funkcjonowania branży oddziaływujące na nowotworzone podmioty oraz na podejmowane w tym okresie przedsięwzięcia. Ostatecznie niekorzystna sytuacja finansowa obu ww. spółek zależnych (od chwili powołania) doprowadziła do połączenia tych podmiotów, celem obniżania kosztów ich działalności. Jak stwierdził biegły rewident w „Raporcie z przeglądu sprawozdania finansowego za 2013 r. PRUIM-Mosty sp. z o.o.” (tj. spółki przejmującej): „Sytuacja finansowa Spółki jest trudna, a po połączeniu (ze spółką PRUIM-Bet – przyp. kontrolera) nie ulega poprawie. Wskazane jest podjęcie decyzji dotyczących dofinansowania działalności Spółki.”

¹¹⁶ Z łącznej powierzchni nieruchomości gruntowych 4,7504 ha, składających się na Bytomski Park Przemysłowy 30% było w użytkowaniu wyczystym GAPP, a 70% w użytkowaniu wyczystym innych podmiotów.

¹¹⁷ Jak wyjaśnił Dyrektor ds. Organizacyjno-Administracyjnych z up. Prezesa PRUIM SA.

[Dowód: akta kontroli str. 4295-4305, 4368-4401]

W ocenie NIK, brak rzetelnej analizy powołania spółki ŚCR przez PSIJO, której celem miała być budowa, utrzymanie i eksploatacja regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, z punktu widzenia finansowego, uwarunkowań ekonomicznych, prawnych, organizacyjnych, technologicznych, przyczynił się, m.in. do przedłużenia realizacji przedmiotowej inwestycji oraz może być źródłem problemów z pozyskaniem środków zewnętrznych na jej sfinansowanie¹⁸. Zdaniem NIK, podnoszone w wyjaśnieniach Prezesa Zarządu kwestie braku pełnych danych dotyczących przyszłych warunków ekonomicznych i prawnych funkcjonowania inwestycji, stanowią argument potwierdzający konieczność przeprowadzenia rzetelnych, wariantowych analiz, uwzględniających zmienne warunki otoczenia oddziałujące na przedsięwzięcie.

[Dowód: akta kontroli, str. 4329-4334, 4351-4366]

NIK zwraca uwagę, że Zgromadzenie ARL/GAPR wyraziło zgodę na nabycie przez Spółkę większościowego pakietu akcji GAPP w dniu 17 stycznia 2013 r., tj. już po rozstrzygnięciu przetargu na ww. pakiet akcji, a także bez uprzedniego skorzystania przez ARL z przewidzianej dla oferentów, w zaproszeniu do przetargu i w „Memorandum informacyjnym”, możliwości przeprowadzenia ograniczonego badania spółki GAPP, jak również bez opracowania (przez ARL bądź na jej zlecenie) analizy ekonomiczno-finansowej tego przedsięwzięcia, zbadania jakości przejmowanych aktywów (m.in. sytuacji terenowo-prawnej) oraz analizy ryzyk. Zdaniem NIK przeprowadzenie ww. analiz było wskazane, biorąc pod uwagę znaczną wartość nabywanych akcji, w sytuacji gdy transakcja ta była finansowana, m.in. ze środków pochodzących z dokapitalizowania ARL przez cztery spółki z udziałem Miasta Gliwice oraz z uwagi na potrzebę rzetelnej weryfikacji zadeklarowanej tym spółkom, jako przyszłym udziałowcom ARL/GAPR, stopy zwrotu z inwestycji i przewidywanego czasu jej trwania¹⁹. Należy zauważyć, że na potrzeby niektórych spółek z udziałem Miasta tego typu badania były prowadzone pomimo, że wartość obejmowanych przez nie aktywów w innych spółkach prawa handlowego była wielokrotnie niższa niż w przypadku nabycia akcji GAPP (przystąpienie przez PKM do spółki Bus Service Center).

[Dowód: akta kontroli, str. 2230, 2240-2246, 2619-2636, 2673-2687 2947-2977]

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Ocena cząstkowa

Opis stanu faktycznego

3. Przedmiot, zakres i efekty działalności spółek z udziałem Gminy

3.1. Zgodnie z treścią umów/statutów 13 spółek z większościowym udziałem miasta Gliwice obszarem ich działalności był:

- w przypadku 10 spółek (Technopark, GKS Piast, ARL/GAPR, PRUIM, ŚSM, PWIK, ŚCL SA, PSIJO, PKM, PEC) obszar Rzeczypospolitej i poza jej granicami. Działalność wyłącznie na terenie kraju zgodnie z postanowieniami umów spółek mogły prowadzić GCM, ZBM II TBS, ZBM I TBS);
- w przypadku 10 (PEC, PKM, PSIJO, PWIK, PRUIM, ARL/GAPR, GKS Piast, Technopark, ŚCL, ŚSM) mogły one tworzyć oddziały i przedstawicielstwa (jednostki organizacyjne - zakłady, oddziały, filie, biura - w kraju i za granicą, natomiast w dwóch przypadkach spółki mogły tworzyć i likwidować oddziały i przedstawicielstwa w kraju (ZBM I TBS, ZBM II TBS) oraz jedna umowa spółki nie zawierała postanowień w tej sprawie (GCM);

¹⁸ Na co wskazuje pismo Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Środowiska z 4 kwietnia 2012 r. skierowane do Prezesa Zarządu PSIJO, informujące o negatywnym wyniku weryfikacji formalnej i merytorycznej wniosku o dofinansowanie projektu pn. „Budowa Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Gliwicach – etap I” (inwestycja PSIJO powiązana funkcjonalnie z inwestycją planowaną do realizacji przez ŚCR, określaną jako etap II). W piśmie stwierdzono, m.in.: „O ile nowe spółki (ŚCR) nie zostanie wybrana np. w drodze przetargu na budowę i eksploatację II etapu inwestycji – nie może być mowy o spełnieniu innego warunku Działania 2.1 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – beneficjantami mogą być tylko jednostki samorządu terytorialnego, ich związki lub podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych i/s. Ponadto, nie byłoby możliwe zachowanie wymagań POiS w zakresie zachowania okresu trwałości. Z tego tytułu nie byłoby możliwe dofinansowanie przedsięwzięcia, w którym różne budżety i budowało tego samego zakładu należałyby do różnych właścicieli.” Spółka ŚCR została zwązowana przez PSIJO wspólnie z firmą Remonda, wybraną w trybie niekonkurencyjnym do wspólnej realizacji inwestycji, polegającej na budowie regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, na krótko przed nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Art. 3a tej ustawy, stanowi że gminy są zobowiązane do zastosowania konkurencyjnych postępowań w zakresie wyboru podmiotu, który będzie budował lub eksploatował regionalną instalację przetwarzania odpadów komunalnych.

¹⁹ Co przedstawiono w dalszej części wystąpienia.

- spółki zgodnie z ich umowami lub statutami w dziewięciu przypadkach mogły tworzyć oraz być współnikiem (udziałowcem) lub akcjonariuszem w innych spółkach, w tym z udziałem kapitału zagranicznego, działających w kraju a także za granicą oraz uczestniczyć we wszelkich dopuszczalnych prawem powiązaniach organizacyjno-prawnych, uczestniczyć w spółkach krajowych i poza granicami Rzeczypospolitej (PEC, PKM, PSiUO, PWiK, PRUiM, ARL/GAPR, Technopark, SCL, GKS Piast), w 1 przypadku spółka mogła także nabywać akcje lub udziały innych spółek, łączyć się z innymi spółkami, z zachowaniem wymogów wynikających z przepisów prawa i zawartych umów międzynarodowych (SSM), natomiast w umowach 3 spółek (ZBM I TBS, ZBM II TBS, GCM) nie były zawarte postanowienia wskazujące na możliwości uczestniczenia przez te spółki w innych spółkach.

[Dowód: akta kontroli, str. 2346-2367, 2591-2613, 2713-2745, 2797-2835, 2889-2911, 2989-3018, 3032-3053, 3125-3163, 3177-3196, 3217-3240, 3272-3298, 3347-3365, 3403-3413]

Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta, w kwestii zamieszczenia w umowach spółek z większościovym udziałem Miasta, postanowień, wg których obszar ich działalności obejmował teren całego kraju oraz zagranicę, mając na uwadze przepisy art. 6 ust. 1 usg¹²⁰ w zw. z art. 2 ukg¹²¹, wyjaśnił, m.in. że wskazane powyżej przepisy nie wskazują jego zdaniem ram dla obszaru działania spółek z większościovym udziałem gminy. Jak wyjaśnił, żaden przepis polskiego prawa samorządowego, w szczególności usg oraz ukg, nie wprowadza zakazu wykonywania działalności poza terytorium macierzystej jst przez spółki kapitałowe tworzone przez gminę oraz przez spółki, do których gmina przystępuje, ani nie nakazuje, aby określony w akcie założycielskim, umowie czy statucie obszar działalności tych spółek został ograniczony, np. wyłącznie do terytorium macierzystej gminy. Dodatkowo podkreślił, że spółki kapitałowe z udziałem jst podlegają na gruncie Ksh¹²² tym samym regulacjom, co inne spółki kapitałowe w zakresie obszaru terytorialnego działalności. Jednocześnie wyjaśnił: „Zawarcie w akcie założycielskim spółki postanowienia, zgodnie z którym spółka działa na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, nie stoi w sprzeczności z twierdzeniem, że działalność spółek kapitałowych z udziałem gminy, z założenia, powinna być skoncentrowana przede wszystkim na obszarze macierzystej gminy zarówno, jeśli chodzi o wykonywanie zadań o charakterze użyteczności publicznej (...), jak i działania wykraczające poza sferę użyteczności publicznej”. Nie oznacza to jednak, jego zdaniem, że „spółka kapitałowa z udziałem gminy nie może dokonać jakiegokolwiek działalności poza terytorium macierzystej gminy, co z kolei wymaga - zgodnie z praktyką wykształconą na gruncie prawa handlowego - określenia zakresu obszaru działalności spółki w sposób niezawężający.”

[Dowód: akta kontroli, str. 958, 1354, 1371-1373]

3.2. Przedmiot działalności określony w umowach/statutach 13 spółek z większościovym udziałem Miasta Gliwice był określony szerszej w porównaniu do zakresu faktycznej działalności prowadzonej przez te podmioty. Wg informacji uzyskanych ze spółek oraz danych dotyczących uzyskiwanych przez nie przychodów w latach 2011-2013 z poszczególnych przedmiotów działalności, żadna z nich nie prowadziła wszystkich rodzajów działalności, które zostały zaprojektowane w ich umowach/statutach.

[Dowód: akta kontroli, str. 970-995, 2190, 2338-2399, 2346-2367, 2591-2615, 2713-2749, 2797-2835, 2848-2849, 2889-2911, 2937-2939, 2989-3018, 3032-3054, 3125-3165, 3177-3198, 3217-3242, 3266-3267, 3272-3298, 3347-3367, 3403-3419]

Zapisy umów/statutów sześciu spółek z większościovym udziałem Miasta Gliwice dotyczące przedmiotów ich działalności¹²³, (SSM, PSiUO, PEC, SCL) obejmowały, m.in.:

a) Według umowy spółki ŚSM, utworzonej w 2008 r.¹²⁴ w celu realizacji zadania polegającego na prowadzeniu „działań zmierzających do utworzenia i rozwoju Miejskiej Sieci Szerokopasmowej w Gliwicach w tym podejmowaniu czynności zmierzających do pozyskania środków finansowych dla jej utworzenia oraz zarządzania i administrowania

¹²⁰ Stosownie do tego przepisu, do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów.

¹²¹ Przepis ten stanowi, że gospodarka komunalna może być prowadzona przez jednostki samorządu terytorialnego w szczególności w formach samorządowego zakładu budżetowego lub spółek prawa handlowego.

¹²² Ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1030), dalej zwana „Ksh”.

¹²³ Jakich obowiązywały w latach 2011-2013.

¹²⁴ Akt założycielski Rep. A 7589/2008 z 2 listopada 2008 r.

siecią¹²⁵, przedmiot jej działalności obejmował, m.in.: produkcję kabli światłowodowych; produkcję pozostałych elektronicznych i elektrycznych przewodów i kabli; produkcję sprzętu instalacyjnego; produkcję sprzętu telekomunikacyjnego, instrumentów i przyrządów pomiarowych, kontrolnych i nawigacyjnych.

Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta Gliwice, wyjaśniając ujęcie w przedmiocie działalności ww. postanowień stwierdził: „(...) Umieszczenie w przedmiocie działalności m.in. produkcji kabli światłowodowych (...), nie było zatem niezgodne ani sprzeczne z prawem. Biorąc pod uwagę, iż wszystkie ww. elementy są związane z zakresem działalności w sferze telekomunikacyjnej i są wskazane dla rzetelnego realizowania działań związanych ze świadczeniem usług w dziedzinie rozwoju sieci szerokopasmowych w sposób zgodny z obowiązującym prawem. (...) Bez okablowania światłowodowego nie byłoby możliwości budowy i rozbudowy sieci telekomunikacyjnych. (...) decyzja o rozszerzeniu poza zakres użyteczności publicznej przedmiotu działalności gospodarczej nie wymaga zgody żadnego organu państwowego. Katalog PKD wpisany w przedmiocie działalności Spółki służy temu, aby każda drobna zmiana profilu działalności gospodarczej nie wymagała każdorazowej zmiany umowy Spółki i wpisu tej zmiany do rejestru, co wiąże się z dodatkowymi kosztami dla Spółki, a także daje możliwość prowadzenia działalności dodatkowej stanowiącej przychody Spółki niezbędne dla jej utrzymania.”

[Dowód: akta kontroli, str. 970-995, 2190, 3344-3365]

b) Według umowy spółki PSIJO, powstałej w 2003 r.¹²⁶ zajmującej się „odzyskiwaniem, utylizacją i składowaniem odpadów komunalnych i przemysłowych oraz energetycznym wykorzystywaniem, gospodarką leśną, zagospodarowaniem terenów zielonych, sprzedażą hurtową i detaliczną, wynajmem maszyn i urządzeń oraz inną działalnością związaną z podstawowym zakresem działalności”, przedmiot jej działalności obejmował, m.in.: roboty związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych; tynkowanie, zakładanie stolarki budowlanej, posadzkarstwo; tapetowanie i oblicowywanie ścian; malowanie i szklenie; wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych; wykonywanie konstrukcji i pokryć dachowych. Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta Gliwice wyjaśniając ujęcie w przedmiocie działalności spółki ww. postanowień stwierdził: „(...) Działając w obszarze gospodarki odpadami oraz analizując zapisy ustawy, które miały wejść w życie w lipcu 2013 roku firma PSIJO Sp. z o.o. zastanawiała się nad możliwościami rozszerzenia działalności i pozyskania dodatkowych przychodów. Działania te wspierała Rada Nadzorcza, która kilkakrotnie podczas posiedzeń sugerowała rozwój Spółki, mając na uwadze trudną sytuację w firmie w latach 2004-2007. W związku powyższym, z uwagi na pogarszającą się sytuację finansową, Zarząd Spółki w 2007 r. zaproponował poszerzenie przedmiotu działania, wprowadzając nowe zakresy wg PKD. Rozszerzenie działalności o różne rodzaje usług (...) pozwoli spółce na funkcjonowanie przy tak chwiejnym rynku (...) Spółka PSIJO sp. z o.o. działa w oparciu o Kodeks Sposek Handlowych co umożliwia jej rozszerzenie działalności a zarazem zabezpiecza firmę w przypadku zamknięcia się koniunktury w gospodarce odpadami.”

[Dowód: akta kontroli, str. 970-995, 2190, 2887-2908, 2910-2917]

c) W umowie spółki PEC, powstałej w 1995 r. w wyniku przekształcenia komunalnego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej w Gliwicach, której przedmiotem w szczególności była produkcja i dystrybucja ciepła (pary wodnej i wody gorącej)¹²⁷ Zgromadzenie określiło przedmiot jej działalności w ten sposób, że obejmował on m.in.: badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych; badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie pozostałych nauk przyrodniczych i technicznych; transport drogowy towarów. Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta Gliwice, wyjaśniając ujęcie w przedmiocie działalności spółki ww. postanowień podał, m.in. że: „Każda spółka prowadząc działalność podstawową, powinna mieć potencjalne możliwości podjęcia takiej dodatkowej aktywności wskazanej w postanowieniach dotyczących przedmiotu jej działalności w celu ewentualnego szybkiego reagowania na zdarzenia bezpośrednio lub pośrednio wpływające na jej

¹²⁵ Działalność spółki była związana z koncepcją budowy szerokopasmowej sieci radiowo-swiatłowodowej co było związane z wygranym przez Miasto Gliwice przetargu na rezerwację częstotliwości z zakresu 3600-3800 MHz na obszarze obejmującym część woj. śląskiego, zorganizowanego przez Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

¹²⁶ Akt założycielski Rep. A nr 8957/2003 z 12 grudnia 2003 r.

¹²⁷ Na podstawie koncepcji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na wywarzenie ciepła nr WCC/237/240/U/3/98/ZJ z 19 września 1998 r. ze zm. oraz przezeńlenia i dystrybucję ciepła nr PCC/251/040/U/3/98/ZJ z 9 października 1998 r. ze zm.

działalność, do której została powołana. (...) Zapisy wprowadzone w umowie spółki określające dodatkowe przedmioty jej działalności (...) miały umożliwić Spółce podjęcie działalności wspierającej lub koniecznej dla zapewnienia realizacji jej podstawowej działalności, którą jest wytwarzanie i zaopatrywanie w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (...) Spośród wymienionych w wyżej wymienionych zakresach działalności, Spółka prowadziła w okresie kontrolowanym działalność jedynie w wyszczególnioną w punkcie 3 – transport drogowy towarów, uzyskując przychody: 2010/2011 - 3,5 tys. zł 2011/2012 - 9,2 tys. zł; 2012/2013 - 8,1 tys. zł. Działalność i ta była prowadzona sporadycznie na rzecz kontrahentów, w zależności od otrzymanych zamówień/zleceń."

[Dowód: akta kontroli, str. 970-995, 2190, 2987-3018]

d) Według umowy spółki ŚCL, powstałej w 1989 r.¹²⁸, powołanej do „utworzenia i organizowania wolnego obszaru celnego oraz zarządzania i administrowania portami w Gliwicach i Kędzierzynie-Koźlu, przedmiot jej działalności obejmował, m.in.: wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej; sprzedaż detaliczną prowadzoną przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet; sprzedaż hurtową paliw i produktów pochodnych; hotele, podobne obiekty zakwaterowania, restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne; przygotowywanie i podawanie napojów; działalność maklerską związaną z rynkiem papierów wartościowych i towarów giełdowych; doradztwo podatkowe; pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania; działalność związana z tłumaczeniami, wynajem i dzierżawę środków transportu wodnego; działalność organizatorów turystyki. Powyższa działalność zgodnie z wyjaśnieniami Zarządu udzielonymi Pierwszemu Zastępcy Prezydenta Miasta Gliwice nie była prowadzona przez Spółkę w latach 2011-2013.

[Dowód: akta kontroli, str. 970-995, 2190, 3216-3240]

3.3. W latach 2011-2013¹²⁹ następował systematyczny wzrost łącznej wartości aktywów 13 spółek z udziałem większościowym Miasta Gliwice, która wynosiła odpowiednio: 1 172 140 tys. zł, 1 272 051 tys. zł i 1 369 052 tys. zł. W badanym okresie dziewięć spółek odnotowało wzrost poziomu aktywów w każdym roku. Dwie spółki, tj. GKS Piast oraz GCM, odnotowały zmniejszenie wartości aktywów na koniec 2013 r. We wszystkich latach badanego okresu zysk netto wykazywało dziewięć spółek: PWiK, PEC, PKM, ŚCL, PŚiUO, ZBM I TBS, ZBM II TBS, ARL/GAPR, PRUIM. Najwyższy zysk netto wykazywały w 2013 r. spółki: PEC (6 803 tys. zł¹³⁰), PWiK (4 308 tys. zł) oraz PKM (2 439 tys. zł), tj. spółki zajmujące się świadczeniem usług komunalnych w zakresie dostawy ciepła, dostarczania wody i oczyszczania ścieków oraz transportu miejskiego. Ponoszenie straty na sprzedaży w całym okresie 2011-2013 wykazywały trzy spółki: GKS Piast, GCM oraz ARL/GAPR. W ww. okresie, dwie spółki z udziałem większościowym Miasta Gliwice, tj. GCM oraz GKS Piast, znajdowały się w trudnej sytuacji finansowej. O słabej kondycji finansowej tych spółek, oprócz ww. wyników, świadczą także wskaźniki ogólnego zadłużenia¹³¹, kształtujące się w ww. latach na poziomie - w GKS Piast - odpowiednio: 54,5%, 61,2% i 50,1%¹³² oraz w GCM – odpowiednio: 67,5%, 87,1% i 57,2%. Zobowiązania przekraczające 2/3 aktywów odnotowywane były także w Technoparku – odpowiednio: 64,7%, 69,4% i 67,0%.

Najniższe wskaźniki za 2013 r. pokrycia aktywów kapitałem własnym miały: Technopark (42,3%), ZBM II TBS (49,6%). Spółki PKM, ŚSM i PEC w 2013 r. wykazywały najwyższą rentowność kapitału własnego, wynoszącą odpowiednio: 4,43%, 4,10% i 4,04%, przy czym ww. wskaźnik w PEC w badanym okresie systematycznie wzrastał, podobnie jak wskaźnik rentowności sprzedaży. W 2013 r. najwyższe wskaźniki rentowności sprzedaży wykazywały: ARL/GAPR (29,0%), PEC (9,4%) oraz PŚiUO (7,3%), a ujemne wskaźniki posiadały: GKS Piast (-106,9%), GCM (-2,8%) i Technopark (-2,0%).

[Dowód: akta kontroli, str.2159-2176, 2178-2197,2257-2283, 3357-3366]

¹²⁸ Akt zakładowy Rep. A nr 2021/89 z 24 kwietnia 1989 r.

¹²⁹ Dane poniżej za 2013 r. ujęto wg wstępnej wersji sprawozdania finansowych spółek.

¹³⁰ Dla roku obrotowego od dnia 1 lipca 2012 r. do dnia 30 czerwca 2013 r.

¹³¹ Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania / aktyw ogólny.

¹³² Dla roku obrotowego od dnia 1 lipca 2012 r. do dnia 30 czerwca 2013 r.

W latach 2011-2013 wielkość zatrudnienia w 13 spółkach z większościowym udziałem Miasta Gliwice (w przeliczeniu na etaty), wynosiła odpowiednio: 2108,8; 2144,6 oraz 2152,6. W powyższym okresie siedem spółek odnotowało wzrost zatrudnienia (PEC, ŚSM, PWIK, PKM, SCL, GKS Piast, Technopark), pięć jego obniżenie (ZBM I TBS, ZBM II TBS, PRUIIM, GCM, GAPP) oraz jedna ze spółek nie odnotowała zmiany wielkości zatrudnienia (PSUIO). Największą dynamikę przyrostu zatrudnienia, w przeliczeniu na etaty w ww. okresie odnotowały spółki: GKS Piast z 25,5 do 50,5 (98%), ŚSM z 20,3 do 39,0 (93%) oraz SCL z 101,5 do 155,9 (54%).

[Dowód: akta kontroli, str. 2257-2283,2311]

W latach 2011-2013 Miasto Gliwice otrzymało od spółek z jego udziałem dywidendy wynoszące odpowiednio: 2 061 038,76 zł, 710 418,15 zł oraz 839 233,70 zł, tj. łącznie 3 610 690,61 zł. Dywidendy te pochodziły od dwóch spółek z większościowym i jednej z mniejszościowym jego udziałem. W okresie tym najwyższą dywidendę w wysokości 1 774 079,23 zł przekazała spółka Remondis (z mniejszościowym udziałem Miasta), następnie PSUIO w wysokości 1 000 000,00 zł oraz PRUIIM w wysokości 836 611,38 zł. Miasto Gliwice w okresie od 2001 r. do końca 2013 r. otrzymało z pięciu spółek dywidendy w łącznej wysokości 18 491 633,74 zł, w tym: 7 794 668,88 zł z PRUIIM, 4 344 758,87 zł z Remondis, 3 844 409,19 zł z PEC, 2 500 000 zł z PSUIO oraz 7 796,80 zł z WMN.

[Dowód: akta kontroli, str. 2257-2283,2285-2299]

W latach 2011-2013 trzy spółki ARL/GAPP, Technopark oraz ZBM II TBS korzystały z pomocy publicznej *de minimis*¹³³ w łącznej wysokości 1 220 256,37 zł. W okresie tym jej największym beneficjentem była ARL/GAPP – gdzie pomoc ta wyniosła 839 421,19 zł, następnie Technopark - 365 653,18 zł oraz ZBM II TBS - 15 182,00 zł. W ww. okresie spółki z udziałem większościowym nie korzystały z innych form pomocy publicznej.

[Dowód: akta kontroli, str. 2313-2329]

W latach 2011-2014 (stan na maj 2014 r.) 10 z 13 spółek z większościowym udziałem Miasta Gliwice zostało dokapitalizowane przez Miasto w łącznej wysokości 99 775 475 zł. Na powyższą kwotę składało się dokapitalizowanie w formie pieniężnej w kwocie 28 499 850 zł oraz niepieniężnej w wysokości 71 275 625 zł.

Spółki z większościowym udziałem Miasta Gliwice od początku ich istnienia zostały dokapitalizowane przez Miasto kwotą 521 758 325 zł. Wkłady niepieniężne do spółek obejmowały, m.in. aporty w formie nieruchomości o wartości łącznej 60 773 125 zł, z której to kwoty 53 899 125 zł (88,7%) było związane z wniesieniem do ARL/GAPP przez Miasto Gliwice aportu w postaci Stadionu Miejskiego w Gliwicach. Największe dokapitalizowanie ze strony Miasta uzyskała ARL/GAPP – wartość dokapitalizowania przez Miasto wyniosła 158 302 875 zł. Ponadto spółka ta została dokapitalizowana przez cztery spółki z udziałem Miasta: ZBM I TBS, ZBM II TBS, PEC i PWIK, w łącznej wysokości 30 499 875 zł.

[Dowód: akta kontroli, str. 2227, 2231-2237]

3.4. Pismami z 15 stycznia 2013 r. Prezes Zarządu ARL zaoferował czterem spółkom z udziałem Miasta Gliwice objęcie za gotówkę udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym ARL, z tego: ZBM I TBS - 10 286 udziałów o wartości 9 000 250 zł; ZBM II TBS - 8 000 udziałów o wartości 7 000 000 zł; PEC - 5 143 udziałów o wartości 4 500 125 zł; PWIK - 11 428 udziałów o wartości 9 999 500 zł. Jednocześnie poinformował, że przewidywany okres wyjścia z inwestycji poprzez nabycie przez ARL udziałów poszczególnych spółek w celu ich umorzenia to 5-8 lat oraz że przewidywana stopa zwrotu z tej inwestycji wyniesie ok. 5%. W ww. pismach Prezes zaznaczył, że pozyskane środki finansowe ARL planuje przeznaczyć na nabycie akcji GAPP. Wskazał przedmiot działalności GAPP, poinformował też, że spółka jest właścicielem i zarządza dwoma parkami przemysłowymi i jednym inkubatorem przedsiębiorczości, jak również posiada większościowe udziały w utworzonym ze środków unijnych ŚCNTPL. Ponadto wskazał wartość aktywów GAPP (71,2 mln zł) i wskaźnik rentowności kapitału własnego ROE w GAPP za 2011 r. (5,91%). W kwestii sposobu ustalenia zaoferowanej poszczególnym spółkom liczby udziałów do objęcia, Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że liczbę tę określono

¹³³ Pomoc publiczna uznana za tzw. „drobną”, która nie podlegała notyfikacji jako spełniająca warunki określone w Rozporządzeniu Komisji Europejskiej (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 379 z 28 grudnia 2006 r., str. 5).

w bezpośrednich rozmowach i uzgodnieniach, jakie prowadził z przedstawicielami zarządów tychże spółek celem wstępnego rozeznania ich potencjału w zakresie możliwości dokonania inwestycji kapitałowej w ARL.

[Dowód: akta kontroli str. 3837-3838, 3877-3878, 3922-3923, 3940-3941, 3952, 3958]

Do wszystkich spółek ww. pismo wpłynęło w tym samym dniu (15 stycznia 2013 r.). Uchwały organów poszczególnych spółek w sprawie objęcia udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym ARL zostały podjęte w następujących terminach: uchwały zarządów - 9 stycznia 2013 r. (PWIK), 16 stycznia 2013 r. (ZBM I TBS i ZBM II TBS) i 17 stycznia 2013 r. (PEC); uchwały rad nadzorczych¹⁵⁴ - 17 stycznia 2013 r. (ZBM I TBS), 21 stycznia 2013 r. (PEC), 22 stycznia 2013 r. (ZBM II TBS) i 31 stycznia 2013 r. (PWIK); uchwały Zgromadzeń Wspólników - 29 stycznia 2013 r. (ZBM I TBS i ZBM II TBS), 31 stycznia 2013 r. (PWIK) i 1 lutego 2013 r. (PEC). W dniu 5 lutego 2013 r. Zgromadzenie ARL podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia jej kapitału zakładowego o 30 499 875 zł (po podwyższeniu kapitał zakładowy ARL wzrósł do kwoty 192 122 000 zł) i objęcia 34 857 nowo utworzonych udziałów w tym kapitale przez nowych wspólników. W tym samym dniu zarządy ww. czterech spółek złożyły, w formie aktów notarialnych, oświadczenia o objęciu udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym ARL. Procentowo ich udział w kapitale zakładowym ARL wyniósł: PEC - 2,34%, PWIK - 5,20%, ZBM I TBS - 4,69% i ZBM II TBS - 3,64%. Poszczególne spółki, tytułem wpłaty za objęcie ww. udziałów, dokonały w dniach od 4 do 5 lutego 2013 r. przelewu na rachunek ARL środków w łącznej kwocie 30 499 875 zł.

Odpowiadając na pytanie, dlaczego ARL przystąpiła do przetargu publicznego na nabycie akcji GAPP pomimo nieposiadania zgromadzonych środków finansowych w kwocie umożliwiającej nabycie powyższych akcji, Prezes Zarządu wyjaśnił, że posiadał on pewność zgromadzenia środków finansowych na nabycie pakietu akcji w terminie określonym przez MSP, którą uzyskał na podstawie szeregu rozmów odbytych z przedstawicielami Miasta Gliwice, jako wspólnika Spółki, oraz z zarządami spółek z jego udziałem, a ponadto, na wypadek braku zgody na podwyższenie kapitału zakładowego, uzyskał opinię banku prowadzącego rachunki ARL w zakresie jej zdolności kredytowej. Zdolność tę określono na 31 000 000 zł, zatem w przypadku niepowodzenia operacji podwyższenia kapitału zakładowego, jak wyjaśnił Prezes, Spółka miała możliwość skorzystania z finansowania w postaci kredytu bankowego. W ww. opinii bankowej z 2 stycznia 2013 r. stwierdzono m.in., że współpraca ze Spółką jako klientem banku układa się pozytywnie. Określając zdolność kredytową ARL, podkreślono, że ostateczna kwota kredytu oraz jego warunki wymagają decyzji właściwego organu banku i uzależnione są od akceptowalnego przez bank prawnego zabezpieczenia spłaty, a wydana opinia nie stanowi promesy kredytowej.

[Dowód: akta kontroli str. 4217-4220, 3978, 4221-4227, 3952-3953, 3958-3959, 3970, 3975, 3978]

Prezes Zarządu ARL/GAPP wyjaśnił, że nabycie akcji GAPP było związane z zamierzeniami Spółki dotyczącymi rozwoju w branży lotniczej oraz wykorzystaniem jej doświadczeń w zakresie realizacji projektów europejskich oraz zarządzania parkami i inkubatoriami przedsiębiorczości. Przystępując do przetargu na zakup akcji GAPP, w przypadku przyjęcia oferty Spółki, zakładano kontynuację jej działalności w ramach jednego podmiotu powstałego w wyniku połączenia obydwu spółek (ARL i GAPP) lub ARL z wyodrębnioną organizacyjnie częścią GAPP. Wyjaśnił też, że w związku z dotychczasową działalnością GAPP prowadzoną w Żorach, Bytomiu oraz Rybniku, a pośrednio również w Czechowicach-Dziedzicach, rozszerzenie geograficznego obszaru działalności podmiotu powstałego po połączeniu spółek było kwestią naturalną, gdyż dotychczasowa działalność ARL koncentrowała się właściwie na terenie Gliwic.

[Dowód: akta kontroli str. 3736, 3739, 3831-3832, 3837-3838, 3877-3878, 3922-3923, 3940-3941, 3952, 3958]

Prezisi zarządów poszczególnych spółek¹⁵⁵, wyjaśniając, co stanowiło zabezpieczenie uzyskania przez nie wspomnianej wyżej stopy zwrotu z inwestycji, wskazali przede wszystkim na fakt, iż decydującym udziałowcem ARL jest Miasto Gliwice. Wśród przesłanek, którymi się kierowali, podejmując ww. decyzję, członkowie zarządów

¹⁵⁴ We wszystkich ww. przypadkach rady nadzorcze pozytywnie zainicjowały zamiar przeprowadzenia przedmiotowej operacji.
¹⁵⁵ Informacje uzyskane od prezesów zarządów poszczególnych spółek (ZBM I TBS, ZBM II TBS, PWIK i PEC) na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

poszczególnych spółek wskazali ponadto m.in.: chęć zwiększenia dywersyfikacji w zakresie lokowania czasowo wolnych środków pieniężnych (ZBM I TBS); dążenie do osiągnięcia zysku z inwestycji (ZBM II TBS); rozwój jako podstawową przesłankę powodzenia gospodarczego, chęć inwestowania kapitału, poszukiwanie możliwie jak najbardziej stabilnych opcji inwestycyjnych oraz pozytywny wpływ tej operacji na rozwój miasta oraz regionu¹³⁶ (PWIK); aspekty finansowe (zysk z inwestycji), cele i interesy Miasta Gliwice, w tym jego rozwój i prestiż, oraz wynikający z połączenia ARL i GAPP „efekt synergii mogący przynieść wymierne korzyści dla obu spółek oraz ich udziałowców” (PEC).

[Dowód: akta kontroli str. 3833-3867, 3868-3912, 4188-4201]

Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta, w kwestii przesłanek wyrażenia zgody przez Zgromadzenia Wspólników poszczególnych spółek na powyższą operację, wskazał na korzyść ekonomiczną z inwestycji w ARL, która, jak wyjaśnił, mając na uwadze wzrost potencjału i rozwój Spółki na poziomie operacyjnym (infrastruktura, realizowane projekty), związany z pozyskaniem majątku i innych zasobów wyodrębnionych z GAPP, była wyższa w porównaniu z alternatywnymi rozwiązaniami dostępnymi na rynku (głównie lokaty). Wskazał też na zwiększenie dywersyfikacji w zakresie lokowania czasowo wolnych posiadanych środków pieniężnych przez poszczególne spółki oraz „praktycznie zerowe ryzyko fałszywej inwestycji” z uwagi na to, iż decydującym udziałowcem w Spółce jest Miasto Gliwice. Ponadto odpowiadając na pytanie, czy i w jaki sposób Miasto zamierza zapewnić poszczególnym spółkom uzyskanie zwrotu z inwestycji na poziomie wskazanym w ww. piśmie Prezesa z 15 stycznia 2013 r., wyjaśnił, że to nie Miasto, lecz Prezes ARL/GAPP zaoferował spółkom objęcie udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym Spółki. Jak wyjaśnił, czynność ta znajdowała się w kompetencji Zarządu Spółki i to on bierze odpowiedzialność za jej realizację. Wyjaśnienia prezesów poszczególnych spółek, wg których wystarczającym dla nich zabezpieczeniem był fakt, iż ARL jest spółką z większościowym udziałem Miasta Gliwice, świadczy, jego zdaniem, jedynie o ich dużym zaufaniu do Miasta jako głównego udziałowca Spółki. Jednocześnie zaznaczył, że w ramach prowadzonego nadzoru właścicielskiego, wraz z Wydziałem NW, będzie śledzić i wspierać realizację złożonej przez Prezesa oferty.

[Dowód: akta kontroli str.: 3837-3838, 3877-3878, 3922-3923, 3940-3941, 2009-2013, 4206, 4210-4211]

3.5. Rada Miejska w Gliwicach uchwałą z 22 grudnia 2011 r.¹³⁷, na wniosek Prezydenta Miasta wyraziła zgodę na wniesienie wkładu niepieniężnego do ARL, tj. prawa własności nieruchomości gruntowych zabudowanych (Stadionu Miejskiego w Gliwicach) oraz wyraziła zgodę na objęcie w zamian udziałów przez Miasto Gliwice. Zgodnie z uzasadnieniem uchwały, przekazanie aportu na rzecz ARL „miało narzucić na nią obowiązek zarządzania i administrowania przejętym majątkiem. Spółka, która jest właścicielem obiektów znajdujących się na terenie „Nowych Gliwic” posiada doświadczenie w zarządzaniu dużymi specyficznymi obiektami. (...) Spółka ARL po przejęciu obiektów stadionu na własność wydzieliłaby je Spółce Piast Gliwice SA. Zgodnie z załącznikami nr 1 i 2 do ww. uchwały przedmiotem wkładu niepieniężnego były 3 działki gruntowe o łącznej powierzchni 40 757 m² oraz budynek, budowle, infrastruktura techniczna i wyposażenie stadionu piłkarskiego w Gliwicach przy ul. Okrzei.

[Dowód: akta kontroli, str. 2451-2457]

Zgromadzenie uchwałą z 31 stycznia 2012 r.¹³⁸ dokonało podwyższenia kapitału zakładowego spółki o kwotę 53 914 875 zł do kwoty 161 637 875 zł, poprzez ustanowienie 61 617 nowych udziałów o wartości nominalnej 875 zł każdy, które zostały objęte przez Miasto Gliwice i pokryte wkładem niepieniężnym w postaci gruntów, budynków i budowli wraz z infrastrukturą techniczną i elementami wyposażenia.

[Dowód: akta kontroli, str. 2461-2473, 2476-2521, 2523-2542]

W związku z wniesieniem Stadionu aportem do Spółki, Miasto Gliwice wystawiło ARL 31 stycznia 2012 r. fakturę na kwotę 53 915 016,00 zł, w tym VAT 12 400 453,68 zł. Powyższa faktura została skorygowana fakturą z 28 marca 2012 r. o kwotę 15 482 zł netto.

¹³⁶ Pismo Wiceprezesa Zarządu z dnia 24 stycznia 2013 r. o wyrażeniu zgody przez Zgromadzenie Wspólników tej spółki na objęcie udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym ARL.

¹³⁷ Uchwała nr XVI/292/2011

¹³⁸ Rep. A nr 814/2012